

Szerkesztői iroda
és
kiadóhivatal:
Megyeház.
Ide intézendő minden a lap
szellemi részét illető köz-
lemény, valamint az elő-
zetési és hirdetési díjak is.
A lap megjelen:
minden vasárnap.

EPERJESI LAPOK

Sárosmegye s városainak társadalmi és gazdasági érdekeit képviselő hetilap.

Az „Eperjesi Széchenyi-kör“, a „Bártfai Közművelődési egyesület“ és a „Sárosmegyei gazd. egyesület“ különje.

Előfizetési ár:
Egy évre 5 frt — kr.
Félévre 2 „ 50 „
Negyedévre 1 „ 25 „
Hirdetési díj:
Háromhasábos petitsoregy-
szeri hirdetése 5 kr., több-
szörös hirdetés jutányosabb
Bélyegdíj: minden hirdet-
sért külön 30 kr.
Nyit-tér minden sor 10 kr.

Eperjes mint külön választó-kerület.

(H.) Dr. Schmidt Gyula megválasztásán kívül — kinek jelölésénél a vidék egészen passiv állást foglalt el — nem volt 1861. év óta választás, melynél az eperjesi kerület eperjesi választóinak nagy zöme és a vidéki választók egy úton haladtak volna.

A városiak anyagi és szellemi praeponderanciójuknál fogva mindenkor döntő befolyást kívántak a jelöléseknél gyakorolni és legtöbb esetben csak capriceból vagy személyeskedésből oly mozgalmak indítottak meg, melyeknek gyakran értelmök sem volt, a mennyiben a megye és a város jelöltjei még előzőleg is ugyanazon állásponton állottak s elvi harc helyett csak társadalmi visszavonást okoztak.

Nekünk pedig, kik egy helyen lakunk s egymásra vagyunk utalva, legkevésbé sem lehet előnyös a gyűlölködés és surlódás.

Az ilyen — nem is meggyőződésen alapuló — torzsalkodásoknál az egyéni haszon kívül rendesen csak a szeszélyes hiúság volt a főszereplő. A szeszélyes önhüség, mely egyéni befolyását még a közérdek rovására is lázas tevékenységgel iparkodott érvényesíteni s e tekintetben nem riadt vissza a kortesfogások semminemű főmájától.

Ellentétes elvek összeegyeztetése, az elvek kompromittálása. Nálunk többször megfordítva volt a viszony. Egyöntetű, tehát nem ellentétes elvi alapon állva, a közérdek figyelmen kívül hagyásával, egyáltalában semminemű elvi küzdelmet nem folytattunk, hiszen arra szükségünk sem volt; hanem e helyett az elv képviselőiben voltunk nagyon válogatósak. Ennek természetes kifolyása aztán az vala-

hogy a vezéregyéniségek száma gombamódra megsaporodott.

Legtöbb esetben — ismételve mondjuk — külön elvi ellentét által elválasztott pártok nem is voltak s így a pártküzdelmek, az elvi harcok talajra nem találtak s mégis azt láttuk, hogy az ugyanazon zászló alatt küzdő egyéneket csak az a név választá el egymástól, mely a zászlókra volt írva, miből aztán keletkezett egy elv nélküli veszedelmes harc, melyben az egyéni arrogancia játszta a főszerepet, s anélkül, hogy eljárásukat indokolni tudták volna, a párt- vagy helyesebben tömegvezetők provokáltak felesleges harcot, mely a békés megoldást kizárva, csak a közérdek szenvedett általa.

Es volt e ezélnélküli, okatlan küzdelemnek társadalmilag egy felette káros hatása, mely abban kulminál, hogy az egyéneket egymás ellenségeivé teszi — s így felette megnehezíti a közös erővel való haladás, a társulás útját, a mire pedig tultengett helyzetünkben nagyon is nagy szükség lenne.

Igy volt ez a multban és valószínű, hogy így lesz az a jövőben is, mert a baj sokkal mélyebben fekszik, mint azt első pillanatra gondolhatni.

A baj az, hogy a város, egy része — mellözve a vidéket — saját szakállára akar önálló politikát űzni s hogy a megye — a melynek a város egyik bekebelezett községe — azt nem engedli, de nem is engedheti, szem előtt tartván az egész v. kerületet és egyéb magasabb érdekeket; a mely huzavonából aztán holmi aprólékos személyes „majd megmutatom“-féle kisvárosi kupakforradalmak keletkeznek, társadalmi életünk legnagyobb kárára.

Ezen visszás állapotnak egyszerű véget lehetne vetni, ha tör-

vényhozási úton Eperjes város külön választó-kerületnek deklaráltatnék. Van több rendezett tanácsú város, hol a választók száma nem 700 mint Eperjesen, hanem erősen 100-on alól van, s mégis önálló kerület; miért ne lehetne tehát Eperjes is külön kerület?

Ajánljuk e sorokat a választók figyelmébe; addig azonban, míg ez meglesz, tartssunk lehetőleg össze s ne okozunk önmagunknak felesleges rossz órákat.

Választási mozgalmak Eperjesen.

Pünkösöd két napján, nagy falragaszok hirdetik, hogy dr. Schmidt Gyula országgyűlési képviselő május 29-én tartja beszámolóját és Bujanovics Sándor május hó 30-án ellenzéki programbeszédjét.

A szabadelvű párt hívei május hó 29-én a „Fekete Sas“ szállója előtt gyűlven össze, onnan zenező mellett s a párt zászlaját lobogtatva, a vasuti állomás felé tartottak, hogy a megérkező képviselőt fogadják. Rövid várakozás után berobogott a vonat, mire a Rákóczy induló hangjai mellett s hosszantartó éljenzés közt, az elébe küldött köldöttégek kíséretében lépett ki a kocsi dr. Schmidt Gyula, az eperjesi választókerület eddigi képviselője. Hörk József a párt elnöke rövid üdvözlése és a viszonzás után négyfogatu kocsi tarackdurrogatások és a zene hangjai közt, a lövöldének nem táj, de jobbnak hiányában elég alkalmas helyiségbe indult, hol pártkülönbség nélkül szép számú közönség várta. A gyűlést, mely tulajdonképen pártértekezlet jellegével is bírt, Hörk József elnök nyitotta meg, átadván a szót Lévy István elnöktársának, ki annak előrebocsátása után, hogy a képviselő mandátumáról beszámolni ohajt s a lefolyt ülésszak eseményeit vázolni kívánja, felkérte őt, hogy tartsa meg beszédjét. Erre dr. Schmidt Gyula a szövegre lépett s elmondá mai számunkhoz mellékelt beszédjét.

Ezen — a szabadelvű pártok által élénk éljenzéssel fogadott beszéd után dr. Glück Lipót, következő szép beszéddel kérte fel dr. Schmidt Gyulát, az eperjesi választókerület mandátumának újbbi elfogadására.

TÁRCZA.

Sodoma.

(A „Bp. Hp.“-ból.)

Javában áll a vásár; a zsvájban
Magsiketül a lelkiismeret.
A cég fölösszik, im végeladóban
Arverelik a kerületeket.
Kapós az áru; hogy ne? sokat ér,
S potomság, mit a boltos érte kér:
„Ki hazudik nagyobbat?“ E sivar
Föltétel a kikiáltási ár.

Föl és alá ki tud hízolni szebben
A mennynek és pokolnak egyaránt?
Ah könnyű sor! mi drága még részletben —
Egészen szinte semmit ér hazánk...
Lemondott róla régen mindenik,
Adó, vevő, híven, hogy sirba tért.
Csak még a bőre! ezt adják, veszik,
Ígaz, hogy olecsón: egy pohár sörért...

Mint mikor a hajó a viztölésében,
Haj rá neki! hol a pezsgős palack?
Pokolba örült becület, szemérem!
Föl a kabinba, hol a szűz ajak?
Nyerit a kéjvágy, bóg a hiúság,
Yonit az irigy önzés éhesen;
Itt már hiába átok és imádság!
En már csak a kénkőesöt lesem.

És eljön az, bah, itt is a határon:
En látom azt, mint Lót, rég egyedül.
De nem megyek, nem mozdulok, bevárom,
Hiába a sugallat: menekülj!
Kéj lesz nekem e gyilkos tűz-zuhany;
Szemlélni, hogy rémul a gyáva gaz;

Diadalom, de ok mindannyian
Látják, hogy hal meg köztük egy igaz.

Mint egykor Herkulanum és Pompeji
Végnapján, láva-temető alatt,
Volt még egy hű, valódi római,
Ki mozdulatlan, őrhelyén maradt:
Ha majd kiáznak a hamu-özönből
Almélködő késő évezredek,
Találnak ott — s majd ráismernek erről —
Egy fölemelt főt s egy üres kezét!...

Vajda János.

Miért kaczerkodikunk mi?

— Egy angol hölgy után —

Százszor mondták fekete szemei: „szeretlek“!
Százszor beszélt ékesszólóan lázas kézzel és lón
lány zengő hangja még zengőbb, ha hozzá fordult.
Százszor készült szavakba foglalni azt, mi nem volt
többé titok a nő előtt, — de nem tette. De noha el-
hagyja a kinem mondott szóval ajkán, a lány hisz
neki és tökéletes bizalmával ajándékozza meg; míg
egyszerre hite összeomlik, mintha álomból ocsudnék
fel, a kegyetlen hír hallatára, hogy imádoztja a közel
jövőben fényes házasságnak néz eléje.

E hír hallatára arca elsápad és sir titkosan.
Játékok a szabadban nem bírnak rá vonzalommal,
ismerősei, barátai megváltozott színéről beszélnek;
míg végre egyetlen barátja, kiblen feltétlenül bizott,
itt-ott elszórt észrevételeivel, a keserű valót sejteti.
Erre összesűnnek, bugnak, hogy a szegény lány
mennyit törődött vele! Mily balgaság is volt részé-
ről! Mi jogosítá fel, hogy oly figyelembe részesítse?
Mily helytelen, mily leányhoz nem méltó! Mi volt
neki a férfi, hogy annyira szívére vette a történte-
ket? Mi?! — Fájdalom, semmi!
S biztatva kissé több élénkségre, teljes önmeg-

tagadással vidámságot színlel; nevetése zajosabb,
kevesebb őszinteséggel; mosolya csábító, hamis és
szívélyes, daczos és elbűvölő mind egy személyben.
Hatalomra törekszik minden áron és épen nem lelki-
ismeretes ennek gyakorlásában, inkább fásultságból,
mint ezélatos szivtelenségből; pajzán és gondatlan
siralmas pályáján. S így születik a kaczer.

De lehetetlen, — fogják sokan mondani — hogy
egy józan gondolkodású nő magaviseletének igazolá-
sát ily alapon keresse. Helyes. De vajjon a józan
gondolkodásból több jutott-e a nőknek és az imádozó
nőknek, mint a férfiaságból és hűségéből a férfiaknak.
Nagyon is tudjuk, hogy nem.

Tudjuk azt is, hogy középkori és értelmes em-
berek között sokan azon felfogásnak hódolnak, hogy
a kaczer leányokat sokkal komolyabb megrovás illeti,
mint a férfi kaczerokat. Első pillanatra szinte helye-
selnök az ily nézetet, mely a nőknél mintegy maga-
sabb erkölcsi szabályokat tételez fel, s mintegy elhi-
teti velük, hogy ők tisztább légkörben mozognak;
azonban kissé szorosabb vizsgálatnál ez álláspont tart-
hatatlan. A nőnek érzelmi világa — ellentétben erő-
sebb testvéreikkel — domináló az értelmi fölött és
közönséges igazságérzet azt látszanék követelni, hogy
legalább igazolásukra vagy kimentésükre, érzelmi játé-
kaiknál, az őket mintegy megillető nagyobb tért ve-
gyük figyelembe.

De jól tudjuk, hogy ez nem így van. A gyenge
fiatal ember ugynevezett „szellemi kalandjaival“ a
legrosszabb esetben is csak elnéző megvetés tárgya;
míg a gyenge leány betanult kaczerásával általános
megbotránkozásnak teszi ki magát. Az ilyen leány
mindenekfelett veszedelmes; „fiam“ mindenesetre
kerüljék; és „lányaim“ beszennyező légkörétől minden
áron távol tartassanak. Ez már helyén volna, csakhogy
„fiam“ nem lévén épen megtestesülése a férfiúi tö-
kélynek, megfoghatatlan előszeretettel vannak iránta;
és „lányaim“ minden szemérmes pillantásuk daczára,
titokban irigyei annak a „borzasztó teremtes“-nek és
utánozni igyekeznek őt, persze — tisztességes távol-

Mélyen tisztelt Polgártárs!

Epen elhangzott beszámoló beszédedet a legnagyobb meglepéssel hallgattuk. Meglepedéssel, nemcsak annak mesteri szerkezete, hanem és főleg annak tartalma miatt is. A beszámoló beszédedben hangzottak elvek a mi elveink, a benne kifejtett nézetek a mi nézeteink, a benne említett törekvések a mi törekvéseink, a benne kifejtett remények a mi reményeink. Azon párthoz, melynek sorában működél, mi is tartozunk. Azon providentiális férfiban, kinek zászlaja alatt harcoltál, mi is tiszteljünk vezérünket. Készségesen kijelentjük tehát, hogy képviselői működésed minden tekintetben megfelel azon várakozásnak, melylyel téged mintegy 2^{1/2} év előtt ezen választókerületnek országgyűlési képviselőjévé egyhangulag megválasztottunk. Es különösen az önzetlenség azon tulajdonság, mely e tekintetben egész eljárásodnak a jellegét képezi. Önzetlen voltál a mandátum elfogadásánál. A midőn ugyanis az 1884/7-iki országgyűlésre megválasztott képviselőnk magas államhivatalra való kinevezése folytán nekünk a mandátumot visszaadta és ezen választókerület az összes intéző köröknek hozzájárulásával neked ajánlotta fel a visszakapott mandátumot; te ezen közakarát előt meghajolva, polgártársaid egyhangú felhívásának engedve, feláldoztad itteni fényes társadalmi állásodat, keresett ügyvédi irodádat, jövedelmező hivatalaidat, tehát oly előnyöket, a melyeknek elnyerése végett, mások mandátumot keresnek. Önzetlen voltál képviselői működésedben is. Nem hajásztál hivatalt, nem rendjelt, nem méltóságot; csak egy céloz vala, komoly és serény munkálkodással lehetőség szerint használni a hazának, használni e kerületnek, használni a városnak. Az önzés e korszakában az ilyen önzetlenség annál nagyobb elismerést érdemel. Fogadd tehát képviselői működésedért legbensőbb halánkat és ezen halánknak természetesen folyományaként azon kérelmünket, hogy a küszöbön álló általános országgyűlési képviselőválasztások alkalmából, választókerületünkben a képviselőjelöltséget elfogadni sziveskedjél.

A viszonyoknak sajátos alakulása következtében e választókerületnek egy része más és pedig a mérsékelt ellenzékhez tartozó jelölt körül csoportosul. De ez téged vissza ne riasszon. Megfogya bár, de törve nem! sorakozunk körülte és él bennünk a meggyőződés, hogy küzdelmünket siker fogja koronázni. Ezen választókerület, melyet hat év előtt a szabadelvű pártunk meghódítottunk, hiva akar maradni ezen pártunk. Mi okból hagyná el a régi, a győzelmes zászlót és menne át az ellenzék táborába? Hisz-e talán ezen választókerület, hogy a mérsékelt ellenzék, ha a többséget elnyerné, jobban, lelkiismeretesebben, szabadelvűbben tudná kormányozni hazánkat? Oh nem! Ezt maga az ellenzék sem hiszi komolyan. Elvi indok tehát nem létezik a pártállás megváltoztatására. Személyes politikát pedig Sárosvármegye-nek ezen legkiválóbb választókerülete nem üzhet és nem fog üzni — és különösen nem most, midőn a székhelyét ért tűz-katasztrófa következtében feléje az egész országnak szemei irányozzák. A mennyiben pedig ezen katasztrófa alkalmából kormányunk szegény városunk irányában a legjobb indulatot tanúsította és most is tanúsítja, ez egy indokkal több, hogy a kormánypart jelöltjének adja e kerület a mandátumot. Ez követelménye az elvhűségnek, az észlelyességnek, a haladatosságunk. Lelkesedéssel felkiáltjuk tehát: Eljen dr. Schmidt Gyula képviselő-jelöltünk!

ból. De ha nem léteznének kaczer férfiak, kaczer nőkről sem hallanánk.

A kaczer nőket a férfiak megvetik — már csak ugy teoriában. Mert sajnos, hogy ebben a tedd-a-dogod világában gyakorlat és elmélet nem mindig harmonizálnak egymással és valamint néha elveink fölé emelkedünk, azonképen sülyedünk gyakran elveink alá. A férfiak azok, kik leggyakrabban sülyednek kedvencz teoriáik alá. Mert noha ezt tán sokan kétlik, mégis csak a kaczerök azok, kik figyelmüknek orozslánrészt élkötik. Természetesen itt nem szólnak a „veteránokról”, kik már mindezen tul vannak és kikre a lányos csintalanságok pikáns bája többé nem bír hatással; de szólnak az avatatlan fiatal emberről, kinek még kegyetlen tapasztalat árán kell megtanulnia: hogy két kökény szem rabja lenni, kéréllhetlen rabság és hogy az „imádott angyal”, csak könnyelmű, ingatag leány.

Valószínű, hogy a férfiak ezen akaratos, személyes kaczeröket nem szeretik az igazi szerelem teljes odaadásával. Lehet, hogy nem becsülik őket; de kedvelik és bámulják őket, beszélnek velök, kaczerködnek velök és látszólag szeretik őket.

Kivánatos-e ily szerelemnek birhatása? Tán nem. De a női természet, mely annyira sóvárog szerelem után, ha nem vallhatja magáénak az igazit, némi vigaszt talál káprázó képmásában. Hamis gyémántok néha pótolják a valódit. Annyiak hódolata, hízlegése ugyan nem nyujthat kárpótlást a vesztett szerelemért, de bizonyos fokig enyhületes hozhat. Kenyérhija is jó kenyér hiányában.

Nemely férfiakon a birvágy annyira erőt vesz, hogy semmint ismeretlenül tengessék napjaikat, inkább Herostratos diességének adnak előnyt. Vannak ismét nők sok esetben bizonyára hiuk és öntudatosak, kik a megbámultatást, a szerelem ezen hamisítását, mindenek fölött nagyra becsülik. A valódit elveszték; de mig árnyát ölelik, mások előtt lehetőleg elrejtik igaz vesztességüket; mert itt igazság és hazugság oly ügyesen vegyitvük, hogy a szín nagyon könnyen valónak, a való színnek lesz tekintve. Van valami a tudatban,

Az így felkért dr. Schmidt Gyula hallhatólag megindult hangon kinyilatkoztatta, hogy e jelöltséget elfogadja, mire Hörk József a gyűlést azzal rekesztibe, hogy dr. Schmidt Gyulát az eperjesi választókerület szabadelvű partja jelöltjének mondá ki. A képviselő-jelöltet erre zenezóval lakásáig kísérték, ki az erkélyről megköszöné a szívélyes ovációt.

* * *

Másnap, május hó 31-én ugyanon helyiségben gyűlt össze a mérsékelt ellenzékű párt Bujanovics Sándor programbeszédek meghallgatása végett. A terem zsufolásig megtelt ellenzékű választó közönséggel s midőn a jelölt megérkezett s a terembe lépett, szűnni nem akaró éljenzés fogadta.

Az ellenzékű párt a plébániából indult ki s a lövész-egylet helyiségében Pletényi Endre apát-plébános üdvözölte a jelöltet. Beszédében visszatéketést vetvén a multra, kiemeli, hogy Bujanovics Sándor 5 ízben képviselte az eperjesi választó-kerületet, hogy elveihez mindenkor hű maradt s midőn 6 év előtt a politikai pályáról lelépett, Eperjes város ellenzéké, tekintettel a Tisza-kormány által kilátásba helyezett pénzügyi reformokra, várakozó állást foglalt el, nem avatkozott, pártsemponzból, az azóta lefolyt kétszeri választásokba; de most, midőn meggyőződött, hogy a kormány nem teljesíté a kilátásba helyezett reformokat s az adók és a deficit nem látott és nem gondolt nagyságra emelkedtek — a párt elérkezettnek látja az időt, hogy az akcióz terére lépjen s felkéri ennélfogva a jelöltet, hogy adja elő programbeszédjét.

Bujanovics Sándor, felkarolva az államügyek minden jelentősebb ágát, igen behatóan tárgyalta a kormány pénzügyi politikáját. A beszéd — melyet egész terjedelmében lapunk mai száma hoz — egy teljes óráig tartott.

A helyeslés és éljenzéssel fogadott beszéd után Pletényi Endre apát lépett az emelvényre s a jelöltet melegen ajánlotta. Különösen hatottak azon szavai, midőn azok ellen fordult, kik azt hiszik, hogy ha ellenzékű képviselőt küld fel a kerület, akkor kiesik a kormány kezéből, kiemelvén, hogy a kormány — mely 100.000 fortnál nagyobb adót kap a várostól — kötelessége a várost szomorú helyzetében istápolni s nem szabad a könyörödmányokat és segélyeket koteszteszközül felhasználni.

Ezzel a gyűlés véget ért s a választók zenezó és éljenzés közt lakására kísérték a jelöltek.

Különfélék.

A trónbeszéd. Az egyszerű és czikornyatlan trónbeszéd, melylyel O Felsőge az országgyűlést ma bezárta, a parlamentnek a lefolyt törvényhozási időszak alatt kifejtett nagy tevékenységére vetett egyszerű visszapillantásnak látszik. Ennek dacára sok tekintetben nincs hiájaval jelentőségteljes momentumoknak. Ezekhez soroljuk első sorban azon fontos reformok hangsúlyozását, melyek a magyar parlamentarizmus érdekében lettek alkotva, nevezetesen a főrendiház ujjaszervezése és az országgyűlés tartamának meghosszabbítása. Ezekhez tartozik még az ország pénzügyi helyzetére való utalás, mely némi tekintetben kihat a jövőre is, a mennyiben az az állami háztar-

szerepkörében, ha csak akarnák e helyet ismerni és méltóan betölteni. Az ily férfiak előtt és nagyon is számosak az ilyenek: a leghiubb, a leghohób, kaczer, valóóságos e házi istenség. Vajjon helyes- vagy helytelen-e ez? de az ily érzelem nem épen természetellenes. Van valami dicstelen a gondolatban, hogy valaki tul tesz rajtunk és még hozzá ha az a valaki egy nő.

A „bajos lány-graduáltak” szintén rámutathatnak diadalaikra, azokra, melyek se nem ritkák se nem jelentéktelenek. De diadalaik a férfiakra még nem terjedtek ki. A társalgóterem szőnyegén a gyűlölt kaczer az uralgó királynő, mig a könyv sápadt leánya az osztály díszé, egyszerűen élvész. A kaczer ismeri önérejt és kéjeleg benne. Önvédelmül lön e hatalom birtokába adva. Ó nem szivtelen, vagy nem volt mindig az. Ki tudja jobban mint ő, hogy e könnyed játék mások érzelmével nemtelen? Ha tőle függ, nem e pályát választja; de ennek is meg van a maga varázsa.

Uralmának gondolatában kéjeleg; a hízlegések méze, mint finoman ható méreg, kéjteli mámorban ringatja, ha átvonulólag is, áldoztat; de tudja, valaméddig fiatal, ereiben pedig egészség és vidámság pererez, addig az övé a világ.

Es azután? De minek álmodni a viharos holnapról? Ma még minden tündérfényben ragyog. Mit törődni, milyen lesz a jövő?

Hát addig is nevet és kacsingat; most szeszélyes, majd lebilincselő; kegyetlen és jószívű, vidám és árándos. A sziveket magához vonzza, hogy már a másik pillanatban saját könnyelműsége által azokat elutasítsa. Itt megcsodálják, ott elítélik, itt kárhoztatják, ott tán szeretik; de a mig nem virrad napja amaz ismeretlen országnak, hol a férfi állhatatos hű és igaz leszen; hol drágább lesz előtte odaadó szerelem csendes megvonultsága, mint csinált szépségek szemkáprázató játéka: addig a nő kaczer lesz és kaczer marad!

tásban az egyensúly helyreállításának szükségességét involválja. Különösen meleg hangú a trónbeszéd azon része, mely az országgyűlésnek a katonai reformok a fegyverkezés és felszerelés kiegészítése tekintetében szükségelt eszközök egyhangú megszavazásában nyilvánult áldozatkészségről szól. A Felsőge következő szavai: „ha a béke megőrzése bármikor nem volna lehető, minden fia szeretett Magyarországnak vérelével és vagyonával készen állana, hogy megvédje a trónnak, monarchiának, és abban az édes magyar hazának érdekeit” — széles e hazában mindenütt bizónynyal mély benyomást és élénk visszhangot fognak kelteni. Vigasztaló a békenyilatkozat, melylyel a trónbeszéd végződik. Ezzel a monarchia népeinek s világ-résznünk minden békeszerető népének biztosíték van nyujtva a világbeke fenntartása iránt s e szavak ismét hozzájárulnak ahhoz, hogy a békétörekvéseknek minden európai államban hatályuk és sikerük legyen. Különösen Ausztria-Magyarországra nézve azonban a beszéd e része azon üzenetet tartalmazza, hogy a béke kedvéért a monarchia egyetlen létérdeke sem fog kockázra tetetni. E tekintetben teljes összhangban van Ausztria-Magyarország népeinek óhajásával és hajlamaival a trónbeszéd. Nincs elem a monarchiában, mely a háborút akarja; de egyetlenegy sem akarja a megpróbáltatást, melyben Ausztria-Magyarország minden népeinek életerejé és határtalan odaadása csak fényesen igazolhatnék, — kikertülni minden áron, vagyis Ausztria-Magyarország vitális érdekeinek feláldozásával is.

Az eperjesi szabadelvű párt végrehajtó bizottsága f. hó 2-án népes gyűlést tartott Kovácsy János ügyvéd szivességéből átengedett lakásán. Az értekezleten, az elnökség a legmélyebb sajnálattal jelentette be azon körülményt, hogy dr. Schmidt Gyula, eddigi országgyűlési képviselő, ki az elmúlt hó 30. tartott pártgyűlésen a jelöltséget újból elfogadta volt, közbe jött körülmények folytán kijelentette, hogy a jelöltségtől visszalép. Az értekezlet, nem érezvén magát illetékesnek az így bejelentett visszalépés elfogadására, elhatározta, hogy f. hó 5-én (vasárnap) d. u. 4 órakor a Floegel-féle kertben pártgyűlést fog tartatni, melyen a lemondás bejelentésével a további intézkedések is meg lesznek beszélendők. Az általános sajnálkozással fogadott visszalépés után a pártunk előreláthatólag nem lesz más jelöltje s valószínűleg más határozat nem fog hozatni, mint az, hogy a párt állhatatos hűséggel marad meg zászlója alatt.

Bártfán fáznak a pótdától. Tudvalevő dolog, hogy Bártfa város tekintélyes ingatlanok tulajdonosa, és igen szép készpénzbeli tőke felett rendelkezik, szóval a vagyonosabb kisvárosok közé tartozik; de az is ismeretes, hogy évek hosszu sora óta — befektetései következtében — tetemes deficittel dolgozik. A város ezen úgy vélt segíteni, illetve a deficitét olyformán akarta megszüntetni, hogy értékpapirjaiból 30.720 frt névértékű földtehermentesítési kötvények eladási árából fedezte volna a deficitet és pedig olyképen, hogy ezen törzsvagyonnak lassankint pótlására az évi pénztári maradványok fordítottak volna. A miniszterium azonban — Biloveszky András képviselő által beadott felfolyamodványának figyelembe vételével — nem hagyta jóvá a város határozatát, mert a költségvetési hiány a törvény értelmében sem törzsvagyon elidegenítés, sem kölcsön útján nem fedezhető, mivel az csak a községi lakosokra kivetendő községi pótdató útján történhetik. A községi pótdátónak ez alkalommal leendő behozatalt most

szerepkörében, ha csak akarnák e helyet ismerni és méltóan betölteni.

Az ily férfiak előtt és nagyon is számosak az ilyenek: a leghiubb, a leghohób, kaczer, valóóságos e házi istenség. Vajjon helyes- vagy helytelen-e ez? de az ily érzelem nem épen természetellenes. Van valami dicstelen a gondolatban, hogy valaki tul tesz rajtunk és még hozzá ha az a valaki egy nő.

A „bajos lány-graduáltak” szintén rámutathatnak diadalaikra, azokra, melyek se nem ritkák se nem jelentéktelenek. De diadalaik a férfiakra még nem terjedtek ki. A társalgóterem szőnyegén a gyűlölt kaczer az uralgó királynő, mig a könyv sápadt leánya az osztály díszé, egyszerűen élvész. A kaczer ismeri önérejt és kéjeleg benne. Önvédelmül lön e hatalom birtokába adva. Ó nem szivtelen, vagy nem volt mindig az. Ki tudja jobban mint ő, hogy e könnyed játék mások érzelmével nemtelen? Ha tőle függ, nem e pályát választja; de ennek is meg van a maga varázsa.

Uralmának gondolatában kéjeleg; a hízlegések méze, mint finoman ható méreg, kéjteli mámorban ringatja, ha átvonulólag is, áldoztat; de tudja, valaméddig fiatal, ereiben pedig egészség és vidámság pererez, addig az övé a világ.

Es azután? De minek álmodni a viharos holnapról? Ma még minden tündérfényben ragyog. Mit törődni, milyen lesz a jövő?

Hát addig is nevet és kacsingat; most szeszélyes, majd lebilincselő; kegyetlen és jószívű, vidám és árándos. A sziveket magához vonzza, hogy már a másik pillanatban saját könnyelműsége által azokat elutasítsa. Itt megcsodálják, ott elítélik, itt kárhoztatják, ott tán szeretik; de a mig nem virrad napja amaz ismeretlen országnak, hol a férfi állhatatos hű és igaz leszen; hol drágább lesz előtte odaadó szerelem csendes megvonultsága, mint csinált szépségek szemkáprázató játéka: addig a nő kaczer lesz és kaczer marad!

már csak azért is elodázhatlannak mondja ki a miniszter, mert ez az egyedüli alkalmas mód arra, hogy a város közönsége saját hibáját folytán már régebbi időtől fogva egyensúlyában megzavart háztartását gyökeresen rendezesse. Mi a miniszteri rendelet helyesnek találjuk s nem látunk abban anomáliát, ha Bártfán, daczára annak, hogy a város, mint erkölcsi testület figyelemre méltó vagyon felett rendelkezik — a községi pótdadó behozásak. A községi pótdadónak behozatala alkalmas fog nyújtani egyfelől arra, hogy a képviselőtestület behatárolja és éberebb figyelemmel fog foglalkozni a város politikai és gazdasági adminisztrációjával; másfelől meg igen sok oly intézmény — mely eddig pénz hiányában nem volt létesíthető — a már egyszer kivetett csekély pótléknak lassankint emelésével életbe lesz léptethető. — Már csak harapjanak be a savanyu almába a bártfaiak! Megszokják lassan azt is!

Derek patronus. Örömmel adunk helyt a következő soroknak: Tekintetes szerkesztő ur. Alulírott tisztelettel kérem a következő sorok közlését: Helybeli földbirtokosunk Piller Kálmán, ki a népnevelés szép eszméjét nemcsak hangoztatja, de annak megvalósításán fáradozik is egy újabb adományával edes hazánk szép nyelvének terjesztéséről emlékezett meg, mit a helybeli lelkészhez intézett s alább következő becses sorai bizonyítanak: „Fogadják kérem az itt mellékelt 40 azaz negyven forintot o. é. mint egy alapítványi tóket, melynek kamatja évenként azon a helybeli iskolába járó növendékek buzdításul adásék, ki a magyarnyelvből legjobb előmenetelt tett s helybeli lakos.” Kelt Piller-Peklen, 1887. évi május hó 27-én Piller Kálmán. A midőn a fent nevezett melegen érzi, a magyar nyelv terjesztését szíven viselő jó hír nem tettét buzdításul másoknak becses lapjában közölni bátorodom, egyúttal a nagylelkű adományozónak hálás, szívből fakadó köszönetemet s hozzá azon óhajomat fejezem ki: Aldja meg őt a Mindenható javainak legjavával, iskoláinknak pedig adjon sok ily nemes pártfogót. Kelt Piller-Peklen, 1887. május 27. G. J. iskolaszéki elnök.

Ujenczozás eredménye. A folyó évi ujenczozás befejeztetett, az eredmény nem kielégítő voltát igazolják a következő adatok: Kivetett sorhadi jutalék 751 fő, mult évi hátralék 280 fő, kivetett póttartaléki jutalék 75 fő, mult évi póttartaléki hátralék 227 fő, a honvédség legkisebb kiegészítési szükséglete 146 fő, vagyis összesen állítandó volt: 1479 fő. Erre besoroztatott összesen 428 egyén, vagyis a hátralék daczára annak, hogy a 4-ik korosztály is felhívott, 1051 fő. Az elmaradt s legnagyobb részt Amerikában lévő hadkötelesek száma 2987 egyén, vagyis az összeirtottak 50 százaléka.

Tisztviselőhiány. Megyénk hat közigazgatási gyakoronoki állomásai közül, jelentkezők hiányában jelenleg csak egy van betöltve; a megyei alispán jelentésében szükségét látja annak, hogy mód és alkalom nyújtassék oly egyéneknek is jelentkezhetni, kik a közigazgatási gyakoronokoktól kívánt jogi képessétséggel nem bírnak ugyan, de a megyei közigazgatás szak-körébe vágó pénzügyi és számvényi képessétséggel illetve a törvény követelményeinek megfelelően, a pénzügyi és számvényi megyei hivatalokban alkalmazhatók legyenek s ily úton e szakmára is fiatal emberek be oskoláztatassanak s az ott szükséges munkaerő gyarapíttassék, miért is javaslatba hozza, hogy a belügy-ministeriumhoz azon felterjesztés intézessék, hogy a közigazgatási gyakoronoki állomások egyikének számvényi gyakoronoki állomásra való átváltoztatását, illetve egy ily állomás rendszeresítését megengedni kegyes legyen. Ez ugyan valami, de nagyon csekély palliatív javaslat. Véleményünk szerint a gyakoronoki állomás — mely pedig a távoli intencziója folytán gradus ad parnassum a megyei hierarchiában — mindaddig papiros malaszt maradt: míg a gyakoronoki állás fizetése nem lesz emelve; mert egy tanulmányait végzett fiatal embertől azt kívanni, hogy 360 frt évi díj mellett 6 évig várjon s esetleg akkor sem választatik meg — csakugyan oly kívánság, melynek tarthatlan voltát nem szükség bizonyítani. Terjesszen fel a megye közönsége oly javaslatot, hogy a gyakoronoki fizetés a szolgálati évek sorával bizonyos fokozat szerint emelkedjék s lesz a megyének elég és változható ereje!

Kinevezés. Ó Felsője dr. Selley Sándor II. oszt. rendőrtanácsos I. oszt. rendőrtanácsossá nevezte ki. **Rendjelviselési engedély.** Ó Felsője megengedte, hogy czerneki és tarkeői Dessewffy Tamás es. és kir. konzul-növendék az olasz királyi koroua-rend lovagkeresztjét viselhesse.

Üresedésben levő tanítói állomások. Lapispatakon, vizsga június 16-án, főt. Borzay József esperesnél; Fricskán, vizsga június hó 21-én, főt. Dörner Károly esperesnél Össikön; Hrabócson június hó 23-án, főt. Adamovics József esperesnél Nyirjesen.

Mikor lesznek a választások? A tegnapi napon az alispán elnökele alatt megtartott központi választás az országgyűlési képviselők választására f. évi június hó 18-át tűzte ki. Választási elnökök. Eperjesen: Ghillány József; Kis-szebeni kerületben: Szönyey Bertalan apát-kanonok; héthársi kerületben: Baán Géza; a giráltiban: Ferenczy Béla; a bártfaiiban: Barcs Lajos; a zborói kerületben: Vilecz Boldizsár.

Kassa-oderbergi vasut igazgatóságának a mult évi üzletre vonatkozó jelentése szerint, melyet az é honap 8-án tartandó közgyűlés elé fog terjeszteni, az 1886-ik évből elért üzleti eredmények kielégítőnek mondhatók. A bevételek ugyan némileg csökkentek, de másrészt sikerült a kiadásokat lényegesen alább-

szállítani, úgy, hogy az üzleti fölösleg jelentékenyen több mint a mely összegben elő volt irányozva. 1886-ban az összes bevételek 4.382.640 frt 13 krt tettek. Ebből levonva: a) a közterhek 210.357 frt 80 krral, b) a bérházakat (a bevételekből fedezettek nem számítva) 114.375 frt 91 krral, c) más az üzlethez tulajdonképen nem tartozó kiadásokat 68.762 frt 25 kr és d) a tisztán üzleti kiadásokat 2.243.741 frt 4 krral s így az összes kiadásokat 2.637.237 frt, összesen 1.745.403 frt 13 kr üzleti fölösleg marad, míg 1885-ben az üzleti fölösleg csak 1.524.014 frt 7 krt tet.

Az eperjesi egyházmegyei hatóság folyó évi június hó 1-én kiadott rendelkezésével fölszólítja azokat a 6. 7. és 8-ik gymnasiumi osztályt végzett tanulókat, kik az egyházi pályára lépni szándékoznak, hogy kellőleg fölszerelt folymódvanyaukkal f. évi július hó 4-én az egyházmegyei hivatalban személyesen jelenjenek meg.

Lötényesztési jutalom lesz f. évi július hó 5-én Eperjesen a méntelep helyiségében. Jutalmaztatni fognak 3 éves anyakanczák, szopós csikók anyakanczái. Jutalmak 12, 10, 8, 6, 5 drb. arany.

Degenfeld Józsefné grófnő igen nemes példát adott a hölgyeknek azzal, a mit Eperjesért tett, midőn az általa rendezett hangverseny összes jövedelmének (1088 frt 27 kr.) a felét az eperjesi tűzkárosultak javára elküldte. Adjuk a nemeslelkű nőnek, városunk polgármesteréhez intézett levelét egész terjedelmében: Tekintetes polgármester ur! Azon megrendítő csapás, mely a folyó hóban Nagy-Károlyban és Eperjesen dühöngött óriási tűzvészek által a városokat érte — fájdalmasan hatott Debreczen sz. kir. város lakosaira is, mert érezte és tudta azt, hogy két — hazafiasságról minden időben előnyösen ismert város polgárait az iszonyu vész! Ezen részvét nyilvánulásától indítatva — folyó május 23-án a debreczeni „Arany-Bika” szálloda dísztermében Nagy-Károly és Eperjes városok tűzkárosultjai javára egy lenyenesen sikerült hangverseny rendeztetett, melyen gróf Zichy Géza világhírű zongoraművésznök, továbbá báró Otterstedt né szül. Bethlen Sarolta grófnő, — a debreczeni dalárda, Hitesy Lajos, Steinaecker Sándor, Mácsay Sándor és Wittaya Henrik urak voltak szivesek közreműködni. A hangverseny tiszta jövedelme 1088 frt 27 krt tett, melynek egyik fele, vagyis 544 frt 14 krajczár Nagy-Károly, — másik fele pedig Eperjes város tüzvész által sújtott lakosait illeti. — Ezen 544 forint 13 krt, azaz ötszáznegyvennégy forint és 13 krajczár, mint a tiszta jövedelmek egyik felét, azon kérelemmel küldöm meg ide zártan a tekintetes polgármester urnak, — hogy azt a tűzkárosultak segítségére böles belátása szerint fölhasználni s annak vételéről engemet pár sorban értesíteni sziveskedjék. — Hazafiassággal Debreczen, 1887. május hó 25-én, gróf Degenfeld Józsefné (s. k.) — Legyen jutalma e nemes tettnek tudata! — Ennek kapcsán nem mulasztjuk el egy helybeli származású hölgyről is megemlékezni, ki követve e női szívet jellemző részvét gyöngéd sugalmát, 100 frtot gyűjtött a tűzkárosultak javára. E nő Kintis Emma tanítónő N.-Mihályon.

A girált-szvidniki út. A közmunka és közlekedési miniszterium annak idején a Hanusfalú-girálti útvonal folytatásának építésére a 27.518 frtban megállapított költség előirányzatát eltagadta és ennek alapján megtartandó árjelítés alkalmával megállapítandó vállalati összeg fedezetét kilitásba helyezte. Az útvonal építése vállalati uton biztosított, s most már a vállalkozónak átfog adadni, s ha figyelembe vesszük, hogy nevezett miniszterium a megyei alispánunk indokolt felterjesztésére, ezen kívül még a Girált-szvidniki útvonal fenntartása és a girálti nagy híd helyreállítására 11.403 frt 79 krt engedélyezett, a mult évi építkezéseknek még hátralékos beszámolójával együtt a f. évi állami segély mintegy 53.900 frt s így egy oly jelentékeny összeg, hogy a kormány azon kívánságát, miszerint a hadászati igények folytán szükséges helyreállítások egy része a megyei uti alaptól fedeztessék teljesen, jogosultnak találjuk, s a megyei közgyűlés f. hó 3-án megtartott közgyűlésen ily értelemben határozott is.

Diszünnepegy. Az eperjesi g. sz. kath. növendékpapság az újonnan épült papneveldé egy évi fennállásának emlékére az 1887. évi június 5. napján diszünnepegyt rendez. Az ünnepegy kezdete 4 és 1/2 órakor. Músora a következő: 1. Vándor vasárnapja, Kreutzertől. Eneki a kar. 2. Megnyitó beszéd. Tartja Kovaliczky Zeno IV. éves papnövendék. 3. Perpetua. Szaválja Kovaliczky Irén I. éves papnövendék. 4. „Hirt sem hallok...” Németh Jánostól. Eneki Hudák György karmester zenekísérettel. 5. A papi hivatásról. értekezés. Felolvassa Viravecz Elek IV. éves papnövendék. 6. Elet és dal. Storchtól; éneki a kar. 7. De religione. Sz. Prosperstól. Szaválja Megéla Elek I. éves papnövendék. 8. Fűredi emlék. Allaga Gézától. Czimbalmón előadja Kapisinszky Jarosláv IV. éves papnövendék, Adamkovich Elek és Szttaurovszky Pál II. éves papnövendék zenekísérettel. 9. Nadezsda (A remény). Szaválja Viravecz Elek IV. éves papnövendék. 10. Hittani vita (A világ keletkezéséről). Tartják Csabinyák Antal és Petrassy Szilárd IV. éves papnövendék. 11. Az élő szobor. Vörösmarty Mihálytól. Szaválja Karafanda Pál I. éves papnövendék. 12. Zárszó. Tartja Janovich Agoston III. éves papnövendék. 13. Rákóczy Induló. Eneki a kar.

Debreczen — Eperjesért. Debreczen városa áldozatkészségének és nemeslelkűségének újabb bizonyítékát nyújtotta akkor, midőn a tűzkárosultak

javára ismét egy újabb hangversenyt rendezett és pedig a vörös-kereszt egylet ottani főkválasztmányja által. A hangversenyt — mint a „Debreczeni Ellenőr”-ben olvassuk — úgy erkölcsi mint anyagi tekintetben fényes volt. Birjuk egy ottani barátunk ígérését, hogy a fényes sikerű estélyről lapunk jövő számában bővebben megemlékezik. Különböző festői csoportok stb. Abrányiné Wein Margit, operaház művésznője, valamint Czanyuga Emma a vidéki szintársulatok legelső naivája léptek fel az estén, melynek anyagi eredménye a károsultak nyomorán van hivatva segíteni. Az első hangversenyről, melyet Gr. Zichy Géza rendezett, lapunk más helyén emlékeztünk meg.

IV-ik kimutatása a befolyt könyvradományoknak. Hercz Rezső pomikalecki lakos 5 frt. Dory Lajos m. kir. honvédhadnagy Kaposvárt Eperjesi Lapok szerk. útján gyűjtés eredménye 8 frt. Sikorsky András soóvári plébános 40 frt. Pesti Hirlap szerkesztőségének I. küldeménye 543 frt 82 kr. ezen felül 5 frt. Colleg. részére, mely azzonnal átadatott. Özveg Ujházy Sándorné Budamérről 20 frt. Müller Lajos köz- és váltóüggyvéd Torókbecsén gyűjtés eredménye 161 frt 90 kr. Pesti Napló szerkesztősége XIII. küldeménye 106 frt. Budapest szerkesztőségének IV. küldeménye 40 frt. Nemzet szerkeszt. XII. küldeménye 52 frt. Egy névtelen által kassai fútozsa I. kerületi kir. posta útján küldetett 1 frt. S.-a.-Ujhely város előjáróságának gyűjtése 31 frt 46 kr. Sárosmegye alispáni hivatala 23 iven eszközlött gyűjtés eredményeként 1083 frt 90 kr. Szászországbeli chemnitzai Hajdemann Gusztáv 10 frt. Kassa sz. kir. város tanács gyűjtése III. eredménye 500 frt. Gróf Degenfeld Józsefné, mint Debreczenben f. hó 23-án rendezett hangverseny jövedelmének fele részét 544 frt 13 kr. Gőlniczbánya város hatóságára által eszk. gyűjtés eredménye 110 frt. Gőlniczbánya jótékony nőegylet által rendezet műkedvelői színi előadás eredménye 50 frt. Iglói izraelita nőegyesület 35 frt E. M. Krompenes Söhne Felkáról Zipser Bote útján 10 frt. Huszti Dalegylet adománya 10 frt. Munkács szerkesztőségének II. küldeménye 5 frt 83 kr. „Eperjesi Lapok” szerk. útján Mikolík J. Merán, 5 frt. Propper Samuné N.-Sáros 5 frt. Krocsevsky gyógyszerész Eszék 2 frt. Gőmör és Kis-Hont szerkesztőségének III. küldeménye 21 frt. Ebből kizárólag a tűzkárosult néptanítók részére 10 frt. 42 kr. Kossuth Adam ügyvéd Szikszórol 18 frt.

Élelmi cikkek és ruhák. Kimutatása azon adakozók neveinek, a kik az eperjesi elégettek részére élelmi cikkekét és ruhaneműket adományozták. Igló városa polgármesteri hivatala 100 drb. kenyér, 4 1/2 zsák liszt, 25 zsák burgonya, 2 zsák árpa, 1 1/2 zsák rozs, 1 zsák szalona és zsiradék. Sütőipartársulat Budapestről 12 zsák kenyér, Maurer Gyula Kassáról 8 zsák élelmi cikkek. Elischer Károly Kassáról egy csomag ruhanemű. Eichenwald Miksa Csacszáról 2 csomag ruhanemű. Gerte Ödön Debreczen, 1 csomag ruhanemű. Hutfleisz István Debreczen 1 csomag ruhanemű. Schmidt Legányi Suzanna Kassáról 1 zsák ruha. Borzay budaméri róm. kath. lelkész 2 hektoliter rozs és 3 zsák burgonya. Gf. Szirmai Szent-Péterről 6 zsák burgonya 1 zsák kormicza. Zborovszky János eperjesi birtokos 47 kgm. szalona egy véka bab. Zboray Bertalan eperjesi lakos egy véka bab. Fried Mór eperjesi kereskedő 1 zsák liszt, 1 zsák gris, 1 zsák rizs. Singer S. eperjesi kereskedő 1 zsák liszt. Klein beretói bérő 4 zsák borsó, 2 zsák rozs. Majláth Mihály boroszlói róm. kath. lelkész 1 véka bab. Kovács Zsigmond Szombathely 1 kosár ruhanemű. Polacsekne Miskolczirol 1 csomag ruhanemű. Sréter Clára Bpestrol 1 csomag ruhanemű. Lotter Agost Bpestrol 1 láda kávé. Hatzfeld Zsombolyáról 1 csomag ruhanemű. Müller Friederika Kassáról 1 zsák bab. Gergellaka község 19 1/2 véka burgonya, 4 1/2 véka gabona, Kassay Paulina Kassáról 4 zsák burgonya. Özv. Feuch szül.: Keizer Mathild Kellemesről 1 zsák burgonya, 12 kenyér egy pár liter bab. Majer őrnagy Debreczenből 1 csomag ruhanemű. Sztompák Géza Feketeardórol 1 zsák fozelék. Majer F. Kassáról 3 drb. varrógépet. Staffer ezredes Bpestrol 1 csomag ruhanemű, Neumann M. zagrabi ruha-kereskedő a megyei főispánunk ő méltósága utján 30 drb. uj férfi kabát, 15 uj nadrág és 15 uj mellényt. Romkovszky S.-a.-Ujhelyből 1 zsák ruhát. Franyi Dániel Bpestrol 2 zsák ruhát. Zucker komlósi evang. lelkész 1 1/2 véka gabonát. Tetmajer Kassáról 1 zsák ruhát. Eperjesen 1887. május hó 25-én. Vinkler, városi kapitány.

Derek társulat A május 6-ki tüzvész az első magyar általános biztosító-társaságot is érzékenyen sújtotta. E kiváló társaság biztosított felei közül 134 szenvedett kárt, melyek május hó 15-től 20-ig bezárólag mind felvétettek, megbecsültettek, liquidálva és kifizetve lettek. E tény világosan jelzi, mennyire igénykezett e jeles társaság mindig tapasztalt kötelesség-tudatának itt is eleget tenni s mint különös elismerést hangoztatják sokan, hogy e gyors munkában az Első magyar általános a legnagyobb méltányosságot azzal is kifejezte, hogy nem tekintve a szokásos üzleti szabályokat, a helyszínére küldte Ullman Pál Károly aligazgatóját és Jenney főkönyvelő, hogy ezek Piller Miklós kassai főügynökkel, Radvány, Szekrényessy, Schranz, Weber és Scholcz társulati megbízottakkal egyetemben a kártérítés áldásos munkáját szakadatlanul teljesítsék. Hogy gyorsan dolgoztak, bizonyítja az, hogy 134 káreset összesen 123.707 frt 30 kr. összegben s pedig 2000-től 10.000 frtos tételekben oly időben voltak már liquidálva és kifizetve, a mikor más társulatok még csak a kárfelvételekre kezdtek

gondolni s feleikkel alkudoztak. A mi ezen hazai társulatunk eljárásánál különösen szembeszökő, az, hogy a közönség körében nemcsak hogy panasz nem merült fel a kárterítések megszabása körül, ellenkezőleg mindenütt a legnagyobb meglepedéssel említik e társulat eljárását.

Tűz. E hó 30-án nagy riadalmat okozott a harang félvert kongása, mely éjjel 1/2 11-kor tüzet jelzett. Az egész város talpon volt, — a rémület, hogy tán a három hét előttihez még egy hasonló katasztrófa is történhetik, sokakat lábra állított. A tűz színhelye a székeső folyó közvetlen közelében fekvő Tanczos féle lakház volt, melynek tetőzete leégett. A szél is közreműködött, hogy a tüzlők ellenében az oltás lehetetlenné tétessék. A tűznél jelen volt polgármesterünk Fuhrman Andor, ki a bábész télen tömeget az oltásra erélyesen kényszerítette. Tüzlőinknek sikerült a lakrészek berendezését egészen megmenteni.

Közérkölciség nálunk. E nálunk megoldhatatlannak látszó problema már nem egyszer foglalkoztatta a helyi sajtót, de sajnos, eredménytelenül. Hiába emeli fel tiltó szavát a családapa, ki gyermekeinek erkölcsi állapotát látva megemélt, a családügy szervezőtlenségében, a kegytelnek szabad tartásában stb. stb. Hiába szólal fel minden jobb érzésű férfi, szavai sikert tempult fülekre találnak. Nem akarjuk a hibát rendőrségünk tehetetlenségében, tapintatlanságában, erélytelenségében keresni. Ismerjük a városi kapitány személyes érdemeit, s azokat elvitatni nem akarjuk. Tudjuk, hogy a rendőrség annyit, a mennyit tehetségében áll, megtesz a laza erkölcsi viszonyok javítása érdekében. Hanem a törvények hiányosak, melyeket ez irányban hoztak, tökéletlenek és egyoldalúak, mert az illetők találnak okot-módot annak kijátszására. Hálót szőnek egyesek balfogásaiból, s melynek szálaiban elbukik maga az igazság. A cseléd és a gazda közötti viszony szabályozásáról szóló törvénynek eredeti célja nem éretik el, rend helyett még nagyobb zűrzavar. Lapunk mult számában bővebben szólottunk cselédsegünk bajairól, itt csupán morális szempontból bíráljuk el. Azt hisszük, szükségtelen elmondanunk, hogy minden morális érzéstől kivetkőzött cseléd, mily hatással van a házi gyermekekre. Nálunk az esti homály beállásakor, minden szolid ember házában maradjon, ha csak nem akar oly erkölestelen eseteket szemtanúja lenni, mint a minőkhöz hasonlót a „Pall Mall Gazette”-ben olvashatunk. Ha olykor-olykor szép idő esetén sétálni megy este a napi munkától elfáradt ember nem nézheti megbotránkozás nélkül a rakoncátlanokódó marsfiak, a bájos Hébkéi tulfrivol szerelmeskedéseit. A másik észrevételünk a kávéházi pinceszéknél szól. Hiába intézkedik a városi kapitány, hiába van meghozva a törvény, mely szerint a kávéházakban, vendéglőkben pinceszéknél tartani nem szabad, azt az itteni vendéglősök semmibe sem veszik s ezer forintért találnak annak kijátszására: példa rá a Vilecz hegyi vendéglős. A város legexponáltabb terein, hol legelőnébb a forgalom, az egyes kávéházak pinceszéki esténként maguk köré gyűjtik udvarlóikat, s itt ugyanelek járja az ocsmány frivol beszéd, melynek hallatára elszörnyűdik minden jó erkölcsű polgár. Este pedig szemtelenül járnak azok a hitvány nőszemélyek, kik vakmerően kínálják magukat. A bűnök ezen lányai, kikhez hasonlókat Zola az ő regényeiben sem produkált, insultálják a járó-kelőket. Ez ellen lehet s kell, hogy legyen övszere a rendőrségnek. Erélyes intézkedés által, de az ne maradjon papírosan, hanem fogatosítottassék is, oda kell hatni, hogy a záros tíz óra után az ily nőszemélyek az utcán tovább ne legyenek. Tudunkkal megyénkben, városunkban Irányi Dániel által megalakult az „erkölcsnemesítő egyesület”. Nos, ez életjelt mindaddig nem adott magáról, jöllehet a működésre az alap-szabályok keretében itt tág tere lenne. Vagy tán az egyesület halva született gyermek? Ideális főnek gyakorlatlan, kihivhetetlen találmánya? Mi az ellenkezőről vagyunk meggyőződve.

A „Sárosmegyei Közlöny” 21. számában a különféle rovatában „Műkedvelői előadás Nagy-Sároson a tűzkárosultak javára” című cikkben ennek szerkesztője állítólag tudósítójának értesítése nyomán többek között azt mondja, hogy az adakozók nevei fel lettek ugyan jegyezve egy listán, de tudósítója azt vele nem közölte, mert azt alulirott magamhoz vettem, hogy közlésemmel az „Eperjesi Lapok”-nál szerezzek magamnak érdemeket. Ez egyszerűen nem igaz; az adakozók nevéjegyzékét öv. Lángh Istváné ó nagysága a befolyt pénzzel együtt magához vette és csak másnapon általa és más az előadáson részt vett adakozók által felkerestem, miszerint az összeget szabadon választandó uton és módon az illetékes helyre juttassam, mit megtenni az „Eperjesi Lapok” szerkesztőségénél nem késtem. Hogy az „Eperjesi Lapok” utján juttattam illetékes helyre a befolyt összeget, ez azért van, mert Sárosmegyében szerkesztve megjeleni szokott lapok közt meggyőződésem szerint egyedül e lapot tartom olyanoknak, melyben az igazság úgy ismerős és barát, mint más idegen ellenében tetszés-nemtetszés dacára egyaránt közlötetik és találtatik, a megrovandó ellen fellép és az ártatlant megvédi, de soha nem szokott válaszul irni a cikk beküldőinek olyanokat, mint a minőket nekem a Sárosm. Közl. tisztelt szerkesztősége irt a nagysárosi ügyben, a mikor beismerte, hogy igazam van s mégis, mert F. D. jó barátja, a közjó előmozdítás irányuló cikkemet nem közölte lapjában. (Cserépi J.) Adjuk e sorokat azon megjegyzéssel, hogy a mi azokban az „Eperjesi Lapok”-ra vonatkozik, azt nem vesszük és nem is vehetjük valami rendkívüli elismerésnek; mert hisz a mi rólunk irva

van, azt megtenni minden lapnak a kötelessége, ha a közvélemény hamisítatlan és megbízható képrisé-lője akar lenni. A cikk egyéb részleteire reflektálni nem a mi feladatunk, megfelel majd arra lapjainkunk.

A hativásárok ügyében. Az ipartörvény 50. §-ának módosításáról szóló legújabb törvényekik szerint, a törvényhatóságok az érdekelt és szakközvegek meghallgatása után szabályrendelileg állapítják meg, mennyiben engedhető meg, hogy iparkészítményeket hativásárokra a nem helyben lakó iparos is jogosítva legyen eladni. A földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter a törvény végrehajtása tárgyában körrendeletet boesátott ki, a melyben figyelmezteti a törvényhatóságokat, hogy a területükön levő köz-ségeket hativásárjaira nézve külön-külön és eltérőleg is lehet intézkedni s nem szükséges az egész törvényhatóság területére egységes szabályrendeletet hozni, sőt figyelembe véve a helyi viszonyokat, külön kell megállapítani, hol engedhető meg általában az idegen iparosok megjelenése s hol és minő czikkekre terjeszhető ki az engedély. Egyúttal tudatja a miniszter, hogy a módosított törvény értelmében a felvidéki házalókereskedők, a régi szokás alapján, a hativásárokat ezentul is háborítlanul látogathatják.

Az italméreségi regalejog csontkítások s azok panaszolhatási jogának elővülése kérdésében követendő eljárásnál a kihágási büntetőtörvénykönyvben, a kihágások elővülése vonatkozólag foglalt határozmányok alkalmazást nem nyerhetnek. Ily értelemben határozott a belügyminiszter A b a u j - T o r n a vármegye közönségéhez az 1887. évi 11.285. szám alatt intézett következő rendeletében: Az italméreségi regalejog ellen felmerülő kihágások, helyesebben esonkítások s azok panaszolhatási jogának elővülése tekintetében követendő eljárás, illetőleg adandó felvilágosítás iránt ez évi február hó 8-án 9253. szám alatt kelt alispáni felterjesztés folytán az ezimet tájékozás és kellő mihez-tartás végett értesitem, hogy ámbár az említett jogesorbítások s illetőleg azok panaszolhatási jogának elővülése iránt pozitív törvény vagy szabály nem létezik, nincs kizárva az, hogy az általános jogelveken alapuló évülés a felmerülő egyes konkrét esetek körülményeinek minőségéhez képest az italmérest regalejog csontkítás ügyekben is alkalmazásba vétes-sék, a minek megállapítása azonban esetről-esetre csupán a felmerülő egyes konkrét ügyekben fokozatos uton hozandó határozatok tárgyát képezi, megjegyez-vén, hogy a kihágásokról szóló büntető törvény, melynek az elővülési vonatkozó intézkedésekre csakis az ugyanazon törvénykönyvben megállapított kihágási esetekre vonatkozik, a kihágási esetekkel nem azonosítható italméreségi jog esonkítás ügyekben alkalmazást nem nyerhet.

Szerencsétlen halál. Fota András hrabkói lakos Gölniczi hazahajtatván, Klemberk közelében, meredek partról lefelé hajtott, miközben a lovak elragadták. Fota a szekérről leesett, legázoltott és azonnal szörnyen halt. A lovakat közel Hrabbköz találták: fiait rosszat sejtve apjuk keresésére indultak s őt közel Klemberkhez találták.

Verekedés. Mult hó 29-én a helybeli sorzred-nek egy tizedese és egy kövítve Soóváról Eperjesre haladván, részeges állapotban a Szekeső folyó mellett dolgozó ácsokkal összevessztek s a veszekedésnek az lett a vége, hogy az ácsok a kövítést jól meg-verték sőt a fejét is bevették. A katona-paranesnok-ság ez ügyben nyomozást eszközöl s mint hallani, az ácsok azt mondják, hogy a katona futás közben le-esvén, maga ütötte be a fejét.

Sikkasztó. Zalewszki Filemon es. kir. postatiszt, ki Bécsből 151.527 frtnyi postaküldeménynek elsikkasztása után megszökött, a bécsi rendőrigazgatóság által városunkban is keresetik, — ki kézrekeriti, 1000 frtnyi jutalmat kap. — Fennevezett közép nyulánk egyén, fekete bajuszt és szakált viselt, ismerető jele: az orra jobb oldalán egy és a jobb arczán 2 lenese.

A tyuk egy tragikomikumban. Egy tyuknak nem törvényes alakban való eltűnése amily mindennapi, ép oly hálátlan, hirlapi megörökítésre. De jelen eseten oly szerepet juttatott egyseseknek egy jámbor tyuk, amely mint unicum megérdemli, hogy megemlékez-zünk róla. Nagy divatban van P -án a tyúk-lópas. Sok bosszuságot okozott az a bírónak, aki sehogy sem tudott a tettesek nyomára jónni. Elhatározta tehát, hogy ha sikerül eliespni egyet, azt keményen fogja suttani. Ugy is történt. Kézrekerült egy ily jó madár. S mi lón a büntetése? — Nyakába akaszták a lopott tyukokat, — s azután világos nappal, a kis-bíró dobolása mellett volt kénytelen az egész köz-sége keresztül diszfelvonulást tenni és minduntalan a tikások ismert hangján kiabálni. — Hát a büntetés e neme nem esik a községi bíráskodás jogkörébe s hiába keresnek az ily értelemben rendelkező §-t moder-nat büntető törvénykönyvünkben; mégis örömmel constatáljuk, hogy a középkor e büntetésnémenek századunkban való megjelenése nem fog celtéveszt-tett lenni, mert e nyilvános megszágyenyítés jobb or-vosság a börtönnél, vagy pénzbírságnál. S a bíró eme eljárásával a kegyelet adóját is róttá le és bizalmat szavazott azon böles törvényalkotóknak, akik az ily bünteseteket így büntették. Lehet, hogyha ismeri Szt.-László törvényét, hát még a kezét is levágtatja.

A zálogházak. A fővárosi lapok közölték legkö-zelebb, hogy a Pestmegye területén magánosok által fentartott kézi zálogüzletekben szedhető kölcsöndíj legmagasabb összegét a földmiv. ipar és keresk. ügyi miniszter arany vagy ezüst tárgyakra és ék-szerekre adandó kölcsön évi kamatját 15%-jában s egyéb ingóságok után 20%-ban állapította meg. — s egy-idejűleg ugyanerre a maximumra szállította le a kézi-

zálogüzletekkel foglalkozó részvénytársaságok, illetőleg szövetkezetek zálogüzletében szedhető kölcsöndíjakat is. Egyszersmind pedig felhívta a megye törvényha-tóságát, hogy a mennyiben még ezen kamatlábót is magasnak tartja, hozzon határozatot arra nézve: nem találná-e indokoltnak, ha a kölcsönre szoruló közön-ség érdekében — legalább a zálogintézeteknél — az még lejjebb szállíttatnák? Hogy a miniszteriumnak, ezen — látszólag csekély horderővel bíró — intézke-dése a szegény hivatalnokok és iparosoknál mily üdvös és jótékony hatást fog gyakorolni ott, a hol az életbe léptették: a felett szükségtelen volna sokat vitatkozni! Odaviszik holmijukat, a melyeknek ért-tékét a saját maguk irányában nagyon is lelkiismeretesen eljáró zálogintézettulajdonosok legfőlegb egyharmad-részre becsülik meg s adnak a megszorult egyéneknek a becsértéken aluleső összeget előleges kamatlevonás mellett — rövid lejáratra — nem 15% vagy 20%, hanem 60%-ira. S ha aztán a kölcsönvett összeget az adós nem képes a kellő időre előteremteni, vagy kölcsönét továbbra is prolongálni: mi történik? A zálog odavesz s potom áron elővereztetik, vagy pedig a zálogbavevő által tartatik meg. Valóban! a földmiv. ipar és keresk. ügyi miniszter igen üdvös intézkedést tett akkor, a midőn Pestmegyére vonat-kozólag a fentebb érintett rendeletet kiadta! Csak az benne a különös: miért szól ez csupán Pest megyé-nek? s miért nincs az az egész országra kiterjesztve? Hiszen nemcsak Pest megyében történnek visszaélések? Előfordulnak azok másutt is! — Egyébiránt úgy hisszük, ily kezdeményezést a megyei és városi törvényhatóságok a maguk jószántából is tehetnek; csak akadjon bátor, erélyes bizottsági tag, a ki ez irányban szavát felmerje emelni!

Piaczi árak kimutatása Eperjesen, 1887. június
3-án. Búza 100 klgm 8.50 — 8. Rozs 6.20 5.80
Árpa 6.20 5.50 Zab 4.50 4 Kukorica 6.50 — 6.
— — — — Borsó 9. — 8. — Lencse 15. — 13. —
Paszuly 6. — 5.50 Arpadara 14. — 12. —
Burgonya 1.40 1.30 Széna 3.40 3. — Zsupszalma 1.80
1.60 Alomszalma 1.60 1.40 A vásár középszerűen volt látogatva Idő borult.

T. CZ. OLVASÓINKHOZ. Felkérjük
tisztellel t. cz. olvasóinkat, kiknek e napokban utalványokat küldtünk, szives-kedjenek előfizetési hátralékaikat — ha lehet — postafordultával annális inkább beküldeni, mert a legközelebbi napokban tetemes összegre menő nyomdaköltségeket kell fedeznünk.

Felvidéki hírek.

Abauj: Jókai Mór tiszteletére Kassán a Schalkházi disztermében rendezett bankett előkelő és díszes közönség által látogatva, fényesen sikerült. A szabadelvű párt komoly méltóságát emelte azon tény, hogy ezuttal a zajos zenét és a végtelenségig menő toasztirozások mellőzték a rendezők. Az első pohár-köszöntőt Eder Odón pártelnök Jókai Móra mondta, viszont Jókai kassai hivat és barátait életette. Des-sewffy Sándor kanonok a kassai szabadelvű párt el-nökére emelte poharát. — Hétőn este a Schalkház termében Jókai tiszteletére búcsu-estély rendeztetett, a melyen nagyszámú hölgyközönség is jelen volt. A társaság jó hangulatát emelte Rácz Jani zenéje és fokozta a szellemes társalgás. A toasztok sorát itt V. Kovács országos képviselő nyitotta meg, Jókaira emelve poharát, a kire Kassa büszke lehet, mert Jókai nevét az egész világ ünnepli. Mauritz tiltakozólag emelte fel szavát, mintha a kormány hivatalnokaira a választások alkalmával befolyást gyakorolna, a miről neki semmiféle tudomása sincs. Veredy viszont az ellen, mintha a szabadelvű párt nem elég pompával fogadtat volna Jókait. Nekünk — ugymond — nincs szük-ségünk a vásári komédiára, a mely egyébként a párt méltóságával nem is egyezhető össze, azért Jókait szeretjük és meg fogjuk választani. Rottenberg D. bankigazgató hangsúlyozza, a kassai kereskedők hibát követnének el, ha Doil Jenőt, a kire a kassai keres-kezőknek nélkülözhetlen szükségük van itthon, elve-szíteneék s azért minden jót Deilnek, mint a kamará-nak továbbra is titkára és éljen Jókai mint a mi kö-vetünk. Mauritz a hölgyeket, Veredy viszont a „Kas-sai Szemlé”, „Pannoniát” és „Felvidéki Közlönyt” éltei. Toasztokat mondtak még: dr. Elsner, Madar-ász járásbíró, Sztokovszky és Bellon urak. — Jókai kedden a reggeli vonattal Gyöngyösrre utazott. (K. Sz.)

Liptó: Bendó Imre beiktatása. Szerdán május 25-én 3/4 9-kor harangszó adott jelt a beikta-tási szertartások megkezdésére, melyek Besztercebánya legtágasabb templomában, a várbeli plébániatemplom-ban valának végbemenendők. Ide gyűlekeztek a tes-tületek, képviselők s vendégek, kikhez a városi kö-zönség ezrei csatlakoztak, úgy hogy a templom be-sem fogadhatta valamennyit. 9 órakor érkezett meg O Méltósága a templomba, mialatt a zene- s énekkar rázendítette karmesterének Egri Jánosnak szerzemé-

nyét az I. melyet a. nak aján. a kar Eg. rövid bev. levelet s. a püspök prepost. üdvözölté. sal a hó. Sanctuari. hoz magy. hogy nem. idegen né. mindig. mint egy. öket az o. gyal: s i. hatottságt. küt, hogy. rea bizot. E szivböl. Méltósága.

M. Boeskon. tettesek. dékál be. gezték m. Darvaitól. hosszúv. ták le a. oda táma. nak egyik. másztak. el csak a. Különb. pár héttel. törték R. szert és 2.

Sz. kodás. A. gazdasági. gazdát ist. vetkezők. feltehető. vármegye. nak téve. alatt tobs. és 1879-l. előntve. a. vadász be. rabló gaz. elődje ált. birtokait. egyneve. berendez. szabásu. képzett g. alatt áll. hazafias. roppant. püspök i.

— S. pöki külb. zik majd. felhozott. mig prote. — állás. után indil. dig aligh. elebe ann. „corpus. fényre ho. megindito. érdekebet. ungvári. „Szaboles. „Magyar. rezen N. meg. „Res. — (É. lánghan. és nagy. már káro. Esténkint. let és a. égését.

— E. ség történ. — mint. konventjé. az épület. ennek er. sekrestyés. lángha bo. zsef sekre. szobai tű. egész tes. sikerült. — V. leki nagy. len para. egyik be. őrt állott. előtt, pé. követeles. ástés mér. egy 300. az összeg.

nyét az Ecce Sacerdos Magnus kezdetű Antiphonát, melyet a mester az alkalomra szerzett s O Meltóságának ajánlott. A püspök által intonált Veni Sancte-ra a kar Egri ugyanily kezdetű Hymnusát énekelte, mire rövid bevezető után felolvasták a királyi collationalis levelét s a pápai bullákat. Ezek végeztével folytatta a püspök a papsághoz intézett szövegát, mire a nagy-prepost, a káptalan s az egyházmegyei papság nevében üdvözölte O Meltóságát, majd pedig az összes clerussal a hódolati kézcsókra járult. Most a püspök a Sanctuariumban elhelyezett szövekre lépett s a néphez magyar, német s tót nyelven szólott. Kiemelte, hogy nem mint idegen lépett hívei közé, mert hisz idegen nem lehet az, kit a hit s szeretet azonossága mindig egyesített; említette, hogy hívei úgy fogadták, mint egy angyalt s így ő is igéri, hogy egy fogja őket az örök üdvösség felé vezérelni, mint egy angyal: s magyar beszédben emelkedett, a benső meghatottságtól remegő hangon mondta a magasztos esküt, hogy hátralévő napjainak minden pillanatát a rea bizott nyáj lelkiismeretes őrzésére fogja fordítani. E szívből jövő s a szívhez szóló beszédek után O Meltósága teljes segédlet mellett pontifikált. F. H.

Máramaros: Templom feltörés. Nagy-Booskón a r. kath. templomba, még eddig ismeretlen tettesek, pünkösdi hétfőjének reggelén, rablási szándékkal betörték. A gonosztevők egész nyugodtan végezték munkájukat; a templom szomsádjában lakó Darvától akartak létrát hozni, de mert az nagyon hosszú volt, levették a szeszkavagó kést s azzal vágták le a letra egy részét, melyet aztán könnyebben oda támaszthattak a templom ablakához. Az ablaknak egyik tábláját betörve, ezen át kinyitották, bemásztak rajta s felhánytak mindent, de nem vittek el csak a kis gyűjtő faszekrényből egy kevés pénzt. Különben ez a betörés nem az első Booskón. Ezelőtt pár héttel a csendőrlaktanya tözomszédságában feltörték Röth Abrahám üzletét, honnan több élelmi szert és 20 forintnyi pénzt vittek el. (M.)

Szatmár-Szaboles: Püspöki gazdálkodás. A „Magyar Föld”, országunk ez első közgazdasági lapja, dr. Schlauch Lőrincz püspököt mint gazdát ismerteti, melyből kivonatossan átvesszük a következőket: A szatmári püspökség birtokai gazdasági tekintetben az ország legkritikusabb vidékén, Hevesvármegye tiszai járásában fekszenek s annyira ki vannak téve a víz pusztításának, hogy az elmúlt tíz év alatt többször voltak felerészben belvizek által, 1876. és 1879-ben pedig a Tisza árjától csaknem egészen elöntve. A birtokon évtizedeken keresztül szerencsevadász bérlok folytatták püszaszertü munkájukat, a rabló gazdálkodást. A fópásztor, amint letteltek az elődje által kötött bérletevék, mindjárt hozzá fogott birtokait visszahódítani saját kezelése alá s ma már egynegyedrészét kivéve, 25 ezer hold mintaszerűen berendezve, beépítve s a vizkalamítások ellen nagyszabású magángátak és levezető csatornák által védve, képzett gazdatisztek vezetése mellett, majorsági kezelés alatt áll. Így teljesítette a fópap a legönzetlenebb hazafias kötelességét az uradalmi vagyon megóvása s ropport áldozatok árán emelte leányágról fiúágra a püspöki birtokot. (Sz.)

Sajtóper kilátásban. Danilovics János püspöki külhelynök, doroghi vicárius sajtóper szándékozta majd indítani a magyar hirlapirodalomban ellene felhozott vádak szerzői ellen. A vicárius csak azt várja, mig protegálját, kit a doroghiakra rá akar tukmálni — állásában megerősítik s csak ennek megtörténte után indítja meg a sajtóper. E szerény óhajátáa pedig aligha fog megvalósulni. Különben pedig állunk elébe annak a sajtópernek, kezeink között levő számos „corpus delicti” gyönyörű dolgokat fog majd napfényre hozni az esküdzsék előtt. A vicárius már megindította a mozgalmat protegálta megerősítése érdekében, egy „doroghi küldöttég”-et menesztett az ungvári püspökhöz. A vicáriust vadoló cikkek a „Szabolesi Szabadsajtó” az „Ungvári Közlöny” a „Magyar Allam” a „Budapesti Hirlap” és a „Debreczen N.-Váradí Ertesítő” című lapokban jelentek meg. „Reszkes Byzancz, mert végörád közeleg!” (Sz. Sz. S.)

Iég a föld. Szegmalomban a sárréti földék állandó lángban állnak. A földből tudólu gázok gyuladtak meg és nagy területen kekes lánggal égnek. A tünémeny már három nap óta tart s a lápok felé tovább terjed. Esténként gyönyörű látványt képez a nagy égő terület és a környék lakossága tömegesen bámulja a föld égését.

Elevenen megégve. Megrendítő szerencsétlenség történt május 23-án éjjel Nagy-Bányán. Uyanis, — mint a Sz. K. írja, — az ottani minorita-rend konventjének néhány tagja, midőn a városból hazaért, az épület folyosóján fullasztó füstre és szagra talált; ennek eredetét kutatva, a konventnél alkalmazott sekrestyész szobájába is behatoltak és a szoba butorait lángba borulva találták. A szoba közepén Urbán József sekrestyész elégett holteste fektült, kinek az erős szobai tüzhöz kezei és lábái részben elégték s az egész test ugyszólva meg volt sülvé. A szobátüzet sikerült azonnal elfojtani.

Vakmerő rablótámadás. Leveleki Sije leveleki nagybirtokos lakásán este 9 órakor két ismeretlen paraszt egyén jelent meg, felfegyverkezve, az egyik be ment a szobába, hol Leveleki volt, a másik őrt állott az ajtó előtt. A rabló megállva Leveleki előtt, pénzt követelt tőle, s mivel ez vonakodott e követelésének eleget tenni, kezében lévő botjával egy ütést mért rá. Leveleki erre a nála levő pénz mintegy 300 forintot nyújtott át a rablónak, ez azonban az összeget kevésnek találta, visszautasította s többet

követelt. Közben véletlenül az ispán is bejött, kire a rabló rászegzte pisztolyát e szavakkal: „Ha megmozdul az ur halál fia! Az ispán tehetetlenül állt, nem mert a rablóhoz nyulni, Leveleki a pénzzsekrenyhez ment s kinyitotta, hogy a rablót kielégítse. Az ajtó előtt őrt álló rabló midőn ezt látta, bement a szobába, valószínűleg azért, hogy megnézze társa mennyit kap. Az ispán felhasználta az alkalmat kiskücsköt a szobából, a rablót ezt látva, háromszor utána löttek az ispánnak, de nem találták. Ezalatt Leveleki kielégítette őket 3000 forinttal; midőn ez megtörtént, távozni készültek, s mikor az ajtónál voltak rálöttek Levelekre, lövésük nem talált. A ház előtt már vagy 20 ember állt, de tehetetlenül, mert a rablók rájok riváltak, hogy a ki hozzájuk nyul, az halál fia. Így aztán a vakmerő rablók egész kényelmesen távoztak a zsákmányhelyről. (Sz. Sz. S.)

Szepes: Berzeviczy Albert fogadtatása Löcsén és az egész választó-kerületben a rokonszeny és szivesenlátás oly meleg nyilváníttásával történt, hogy látni való ebből, miszerint államférfii hirneve, ide való régibb összekötései és ismeretségei sokkal inkább járultak kijelöltetéséhez és ahhoz, hogy jelölt-sége szivesen fogadtassék, mintsem azon körülmény, hogy neve első ízben egy magas állásu egyén által lett megemlítve; mely véletlen körülmény nem épen jóakaró kiaknázására pedig nem egy, de mind megannyi sikertelen kísérlet történt. A jelölt 21-én a délutáni vonattal érkezett az olasz-i állomásra, hol már több váraljai választó várta, kik rövid de szívélyes fogadtatás után a püspöki residentiába vendégként megszállott Szepeshelyre kísérték fogataikkal. Vasárnap reggel, a püspök rendelkezésére boesított négyes fogaton, számos váraljai és kerületbeli más választó kíséretében Löcsé felé indult, az útban fekvő hely-ségeik mindegyikében a lakosság nagyja és aprója vasárnapi öltözékben pompásra talpon várta, a mindig nagyobbodó kocsisorral közelgő jelöltet. Nemes-sámban a vidék földmives ifjából összeállított, diszes lovas bandérium fogadta, mely vagy ötven lovasával már csak azért is nagyon érdekes volt, mert különböz községekből alakulva, községként egyformá, de más-más ruhát viseltek a lovasok; — A minálunk is mindinkább már eltűnedező népviselet szép példányait volt itt ritka alkalmunk szemlélni, írja a „Sz. Lapok.” E bandérium vezette ezentul a menetet Löcséig; Görgön esatlakozott hozzá a kerület végrehajtó bizottságának küldöttsége is, mely Löcséről jött, itt várta volt meg a jelöltet, kit a végrehajtó bizottság nevében lelkes szónoklattal Székely Farkas üdvözölt, rövid de szívélyes válasza után, megindult a már harmincznál is több, leginkább diszes hintók-ból álló és a kerület választóinak minden vidékéről és minden társadalmi rétegeiből való képviselő-jelölt-jét vivő, diszesen föllobogozó és imponzáus menet, mely délfele Löcsére érkezett, hol a sétatéren járó-kező vasárnapi közönség szinte rokonszenves „éljenek-kel” fogadta. Csengő szép organumával előadott és tetszéssel fogadott magyar beszéde után, a magyarul érző de talán magyarul nem értő — ma már bizonyára csak kis számmal levő ily választók — kedve-ért még németül ismételte az előbb mondottakat és miután az elnök megköszönte volna a jelöltnek kör-ülkben való szives megjelenését, az egyhangulag a löcséi választókerület országgyűlési képviselő-jelöltjének kiáltott ki. Sz. L.

Zemplén: Zemplénmegye kiállítás. A mult hó 25-én S.-a-Ujhelyben állat-díjazással egybekötött löfuttatás és ügetőverseny a várakozáson felül sikerült. S.-a-Ujhely az nap egész nagyvárosi szint öltött. A minden felől megérkező vendégek igen nagy szá-mot tettek ki, a kik az ünnepegy sikerét nagyban előmozdították. Már a reggeli órákban hemzsegett a közönség Borsi elé, a hol a díjazás megtörtént. Érde-kes képet nyújtott a szemlélőnek a szebbnél szebb állatok megvizsgálása. Különösen gyönyörű példányok lehetett látni a lovak és szarvasmarháknál. Az állatok megvizsgálása után kezdetüket vették a díjak szétosztása. — Délben a nagyszámu vendégek a közös ebédre vonultak be a városba, melynek tartama alát nem maradtak el a szokásos toasztok sem. — Délután ismét ezerekre menő embertömeg lepte el a díjazások színhelyét, várva a löfuttatást és ügető-versenyt. Öt óra előtt csakugyan megkezdődött az ügető-verseny, melyben a győztes Sennyei Pista báró volt. Ezután a paraszt löfuttatás következett, melyben három parasztgazda, kik közül az első győztes 20, második 8, harmadik 2 frt díjat nyert.

Felelős szerkesztő és kiadó: Hedry Bertalan.

Nyiltér.

Farbige und schwarzeidene Grenadines 95 kr. per Meter bis fl. 9.15 (in 10 verschiedenen Qualitäten) versendet in einzelnen Roben und Stücken zollfrei ins Haus das Seidenfabrik-Depot G. Henneberg (k. und k. Hoflieferant) Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto.

Weisse und crème seidene Faille Francaise, Surah, Satin merveilleux, Damaste, Ripse, Tafete und Atlasse 75 kr. per Meter bis fl. 10.65 versendet in einzelnen Roben und Stücken zollfrei ins Haus das Seidenfabrik-Depot G. Henneberg (k. und k. Hoflieferant) Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto.

Hirdetmény.

A nagym. m. kir. pénzügyminiszterium folyó évi 3317. számú rendelete folytán az Eperjesen ujonnan föllállítandó és Sztrapkón felmondás folytán megürült főtűs-nagyvárua kezelésére pályázat nyitattik, melyre a zárt irások ajánlatok a kassai m. kir. pénzügyigazgatóságok folyó évi június hó 20-án déli-előtti 10 óráig benyújtandók.

A sönagyárus köteles az árusításra megkívántató főtűs mennyiséget a szükséglet és a sötermelés arányához képest a sövári m. kir. söhivatalnál készpénzért beszerezni, azt saját költségén a fővárua helyére szállítani, ott megfelelő raktárbe-lyiséget és a sö elárúsítására alkalmas boltielyiséget tartani és áruhelyét czimátábla által ismerhetővé tenni.

A heti söneménység az eperjesi ujonnan föllállítandó sö-nagyváruat illetőleg megközelítőleg 30,000 kilogrammban állapít-ták meg.

A megürült sztrapkói sönagyvárua heti készlete 5000 ki-logrammval van engedélyezve.

A sönagyárus tartozik a sökisárusokat sával akként el-látni, hogy egy kisárusnak 12 kilogramm kevesebbet söt eladni nem szabad, azon kívül köteles a nagyárus a magánfelek részére söt kicsinyben is eladni.

A söert a nagyárus Söováron a söhivatalnál métermá-zsánként 9 frt 50 krt fizet.

A benyújtandó ajánlat arra terjedjen, hogy a fenti és alább foglalt feltételek mellett az ajánlattevő mily áron fogja a főtűs söt a sökisárusoknak nagyban és külön mennyiert fogja a ma-gánfeleknek kicsinyben elárúsítani.

A kinestár a fogalom mennyisége iránt felelősséget nem vállal, ugy arra nézve sem, hogy a sötermelésnél előfordulható akadályok miatt a sönagyárus a megkívántató sököszettel talán nem lesz ellátható, és ebből kifolyólag a sönagyárusnak semmi neven nevezendő kártalanításra igénye nem lenne.

A főtűs ugyanazon állapotban árusítandó, melyben az a sövári raktárból beérkezett, azt sem átalakítani, sem vizzel vagy bármínemű anyaggal vegyíteni nem szabad.

Köteles a sönagyárus hiteles merleget és súlymérlegeket használni, azokhoz súlyegyenlítőül függőlekeket tenni nem szabad.

Az árua három havi felmondás mellett kölesönösen fel-mondható.

A sönagyárus a sönagyvárua kezelését illetőleg aláveti magát a fönló szabályoknak, és ha azok ellen bármely irány-ban eselekednék, az árua töle elvonatik és azonfölül a rendes eljárás szerinti elbánás alá esik.

A pályázni kívánók 50 kros bélyeggel és 200 frt bánat-pénzzel, vagy ezen összegnek valamely adó- vagy söhivatalnál ellátott írásbeli ajánlatukat a fent megjelölt határidőig a kassai m. kir. pénzügyigazgatóság fönökénél tartoznak átadni.

Az ajánlathoz esatlolandó meg az erkölcsi és vagyoni álla-potot, nemkülönben a nagykorúságot igazoló bizonyítvány.

A kitűzött határidő után vagy a megjelölt keltekek hiány-nyával beérkezett ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

A kinestár föutartja a jogot, hogy a pályázók közül a sönagyvárua kezelését a legalkalmasabb pályázónak adassa.

A határozat a nagym. m. kir. pénzügyminiszteriumnak lévén fontartva, a bánatpénzek a határozat leérkezte után fognak visszadatni, az elfogadott ajánlós azonban csak akkor, ha az magát az egy heti söszükségletnek megfelelő készlettel ellátta.

A sönagyárus tartozik az eperjesi sönagyváruat jelen föl-tételeknek megfelelően a nyerendős értékesítéstől számitandó egy hónap alatt, a sztrapkói pedig a felmondás lejártá után f. évi szeptember 1-én teljesen berendezni és magát a söszellettel ellátni.

Az ajánlat következőleg állítandó ki:

Ajánlat.

Alólirott késznek nyilatkozom az eperjesi sönagyváruat, melylyel a kicsinyben való eladás is ösze van kötre, akként elvállalni, hogy a sökisárusoknak a söt métermázsánként . . . frt . . . kr., a magánfeleknek kicsinyben kilogrammonként . . . krt árusítani. (Az ajánlott összeg szóval is tisztán kiírandó.) A 200 frt bánatpénzről szóló nyuga (esetleg készpénz vagy államkötvény) a vagyoni állást, erkölcsi magaviseletet és a nagykorúságot igazoló okmány ide esatlortatik.

Végül kijelentem, hogy a fővárua betöltésére vonatkozó föltételek előttem ismeretesek, s magamat azoknak alávetem.

Az ajánlat keltezve sajátkezeleg aláírandó.

Az ajánlat külsőjére irandó:

Ajánlat az eperjesi sönagyvárua.

A tekintetes m. kir. pénzügyigazgatóság fönökiségének czimzendő Kassán, 1887. május hó 28-án.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

Arverési hirdetmény.

Alúlirott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az eperjesi kir. járásbírósig 148. számú végzése által az „Eperjesi néphank” javára Taly Gyula ellen 8000 frt tőke, ennek 1885. év februar hó 24-ik napjától számitandó 8% kamatai és eddig összesen 31 frt 40 kr. perköltés követeles erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 1811 frtra becsült 100 mandli árpa, 60 mandli zab, takarmány, gazdasági eszköz-ökből álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a 2267/1886. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen vagyis Jakab-Volyán leendő eszközöszére 1887-ik év június hó 8-ik napjának delelőtti 10 órája hatá-ridőül kitűztetik és ahhoz a venut szándékozók ezennel oly meg-jegyzéssel hívatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a leg-többet ígérőnek boesáron alul is eladni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kiűzetendő. Kelt Kis-Szebenben 1887-ik évi május hó 28-ik napján.

Czapkay Imre, kir. bir. végrehajtó.

Arverési hirdetmény.

Kis-Szeben szab. kir. város tanácsa részéről közhírré té-tetik, hogy a város tulajdonát képező „Krákovecz” nevű tölgyfa-erdő régibb vágásaiban találtató mintegy 800 drb. tölgyfa nyilvános árverésen f. é. június 21-én d. e. 10 órakor fog a városi tanács helyiségében eladani. Árverezni kívánók felhi-vatnak, miszerint írásbeli zárt s 300 frtnyi bánatpénzzel ellá-tott ajánlataikat a szóbeli árverés megkezdéséig a városi ta-nácsböz annál bizonyosabban nyujtsak be, mint hogy későbbben beadottak figyelembe nem fognak vétetni.

Közlebbi árverési feltételek hivatalos órákban a városi jegyzői hivatalnál bármikor megtekinthetők.

Kis-Szeben, 1887. június hó 2.

Ávárosi tanács megbízásából

Havrillay Sándor, jegyző.

Als Cur zu jeder Jahreszeit zu gebrauchen!

Gegen Gichtleiden **Wilhelm's** Gegen Rheumatismus

antiarthritischer, antirheumatischer
Blutreinigungs-Thee

Sicher bewährt Wirkung excellent Erfolg eminent

Internationale Weltausstellung 1879, Sydney, Hon. concourse, Internationale Weltausstellung 1880, Melbourne goldene Medaille mit Diplom und Special. Erwähnung von

FRANZ WILHELM,
Apotheker in Neunkirchen (N.-Oest.),
wurden gegen Gicht, Rheumatismus, Kinderfusse, veraltete hartnäckige Uebel, stets eiternde Wunden, Geschlechts- und Hautausschlags-Krankheiten, Wimmerln am Körper oder im Gesichte, Flechten, syphilitische Geschwüre, Anschoppungen der Leber oder Milz, Hämorrhoidal-Zustände, Gelbsucht heftige Nervenleiden, Muskel- und Gelenkschmerzen, Magendrücken, Windbeschwerden, Unterleibsverstopfung, Harnbeschwerden, Pollutionen, Manneschwäche, Fluss bei Frauen, Skrophelkrankheiten, Drüsen geschwulst und andere Leiden vielseitig mit den besten Erfolgen angewendet. Brochüre über die Heilerfolge des letzten 17 Jahres franco und gratis.

Paquete sind in 8 Gaben getheilt zu 1 fl., zu beziehen von **Franz Wilhelm,** Apotheker, Neunkirchen (N.-Oest.) — Man sichere sich vor Ankauf von Fälschungen und sehe auf die bekannten in vielen Staaten gesetzlich geschützten Marken. — Zu haben in Eperjes bei **L. Kozma, J. V. Bohrand.**

Als Cur zu jeder Jahreszeit zu gebrauchen!

LIPPMANN
KARLSBADI
PEZSGO-PORA

A gyomorbaiban és altesti bántalmakban szenvedők menedéke.

Szabályozzák az emésztést, előmozdítják az anyagcserét és minden eddig ismert vértisztító szert felül minak hatásuk közvetlensége által.

Kapható mindenütt a gyógyszerárakban. Nagyban a gyógyszer- és ásványvízüzletekben. Csak akkor valódi, ha minden adag Lippmann védjegyét viseli. Központi székhely: Lippmann gyógyszerára **Karlsbad.** Kapható továbbá: Eperjesen, Bártfán, Felkán, Kassán, Krompachon, Krunicán, Sátoralja-Ujhelyen, Ungváron stb. gyógyszerárakban.

10 forint
naponta
biztos kereset
mindenkinek

ki állandó lakhelyen törvényileg kiállított részletve eladásával foglalkozni akar. Megkeresések

H. Fuchs
váltóüzletébe intézendők
Budapest, Dorottya utca 9. szám.

Előnyös melléklet!
100 egész 300 forint kártyát kaphatunk mindenki, a törvény által megengedett összegű fizetési utalások eladásával.

Az ideg-erősítő gyógyszert, mind az 5 világrész legemesebb növényeiből, az orvosi tudomány legújabb tapasztalatai alapján egy elsőrangú szakteintély által összekalkoltatták, ennek következtében teljes biztosítékot is nyújt a fentebbí bajok megszüntetése tekintetében. Minden bővebb tudnivalót elmond a minden üveghez mellékelt körlevél. Ár: 1/2 üvegnek 2 frt, egész üveg 3 frt 50 kr., a díj beklüldése vagy utóvét mellett.

Főraktár: **Fanta Miksa** gyógyszerárak, Gyógyszertár az egyezsaruha Prágában. Raktár:

Valódi csak ezen védjeggyel.
Dr. LIEBER tanár
ideg-erősítő gyógyszere

bármely, még a legmákosabb idegbajok tartós, gyökeres és biztos gyógyítására. Minden gyengeségi állapotok, sápkór, szívrossz, fejfájás, fejfájás, migrén, gyomorbaiban, emésztési zavarak stb. tartós meggyógyítása.

Az ideg-erősítő gyógyszert, mind az 5 világrész legemesebb növényeiből, az orvosi tudomány legújabb tapasztalatai alapján egy elsőrangú szakteintély által összekalkoltatták, ennek következtében teljes biztosítékot is nyújt a fentebbí bajok megszüntetése tekintetében. Minden bővebb tudnivalót elmond a minden üveghez mellékelt körlevél. Ár: 1/2 üvegnek 2 frt, egész üveg 3 frt 50 kr., a díj beklüldése vagy utóvét mellett.

Főraktár: **Fanta Miksa** gyógyszerárak, Gyógyszertár az egyezsaruha Prágában. Raktár:

Korn gyógyszerésznél.

15 vagon vagyis 120 ezer drb.
cseréptégla
házfedésre mérsékelt áron
eladó,
az eperjesi pályaudvarra szállítva. Közlebbi felvilágosítást ad
WEISZ MÓR Zsegnén. 3-1

Heilung der **Lungenleiden**

Tuberkulose (Schwindsucht, Auszehrung), Asthma (Athemnoth), chronischen Bronchialcatarrh etc.

durch
GAS-EXHALATION
(mittelt Rectal-Injection).

Das Unglaublichste, das scheinbar unerreicherbare Ideal der Aerzte, es ist mit dieser Heilmethode ganz u. voll erreicht! Über die überraschenden, unfehlbaren Heilerfolge sprechen am überzeugendsten folgende in Kürze, aber möglichst im Wortlaute zusammengefasste Atteste von Professoren vom Weltruf, welche auch von den Medicin-Zeitschriften des Inn- und Auslandes voll bestätigt wurden:

„Oft schon nach dreitägiger Gas-Exhalation mittelt Rectal-Injection schwinden Husten, Auswurf, Fieber, Schweiß und Rasselgeräusch. Das Körpergewicht nimmt wöchentlich 1/2—1 Kilog. zu. Der Patient wird geheilt und kann die austrengeendste Lebensweise wieder aufnehmen.“

„Bei Asthma stellt sich 1/2 Stunde nach der Gas-Exhalation ein Nachlass der Athemnoth ein. Bei Fortsetzung der Kur kehren die Anfälle nicht wieder.“ Selbst bei Tuberkulose zerstörten Stimmbändern, wo auch die Hälfte der Lunge zerstört wurde, trat Heilung ein. Von 30 Patienten im letzten Stadium der Tuberkulose wurden mittelt Gas-Injection alle gründlich geheilt.

Wie in den grössten Hospitalern der Welt, so findet auch im k. k. Wiener allgem. Krankenhause der Gas-Exhalations-Apparat beste Anwendung. Atteste Geheilte liegen vor.

Der k. k. a. p. Gas-Exhalations-Apparat (Rectal-Injection) ist complett, mit Zugehör zur Gaserzeugung, sammt Gebrauchsanweisung für Aerzte u. zum Selbstgebrauch für Kranke durch **Dr. Carl Altmann,** Wien, VII. Bez. **Mariahilfer-Strasse 80 B.** für 8 fl. und 30 kr. sammt Packung gegen baar oder Postnachnahme zu beziehen. — Die Kur selbst ist weder belästigend noch störend.

Magyarország leghiresebb s legszavdúsabb ásvány vizeit, a

SZOLYVAI
és
POLENAI

mely savanyúvizek, borral vegyítve, a legkellemebb üdítő italt nyújtják; gyomor- és idegbajokban gyors és kitünő segélyt adnak; tüdő-, hörgbántalmaknál, húgycsöhólyag hurutoknál és jarványos betegségek alkalnával kitünő gyógyszer képeznek. — mindenkor megrendelhetők

MARSALKÓ KÁROLY
munkácsi uradalmi ásványvizberlőnél
Nyiregyháza: s kapható jelesb gyógyszerárakban, fúszkereskedésekben és vendéglőkben is.

Húzás már e hó 24-én.

Kincsem á **1** frt **11** sorsjegy **10** frt
Sorsjegy csak **10** frt

Főnyeremény készpénzben 81 12—5

50.000 frt

10.000 ft, 5000 ft 20% levon. | 4875 pénznyeremény.

Kincsem-Sorsjegyek kaphatók
A magyar lovaregylet sorsjegy-irodájában: Budapesten váczu-u. 6. sz.

KOTZÓ PÁL
BUDAPEST, üllői-ut 18-ik szám.

Ajánlja:
Legjobb kitünő szerkezetű és szilárd anyagból készült
gépit.
!! Különös figyelemre méltók !!
R. GARRETT & SON
Compound gőzmozgonyait
40% tüzelőanyag takarítással
R. GARRETT & SON
kitünő gőzmozgonyait
6--1
könnyen hozzáférhető, kiváló szilárd tartányok nélkül hajlított fedelű tüszekrényvel.

Legjobb és legújabb szerkezet, szilárd anyag, tartosság egy évi jótállás.
!! Különös figyelemre méltók !!
R. GARRETT & SON
világhírű cséplői
szab. 4-szer fordítható acél dob-sinekekkel. Többet és jobban dolgozni egy gyártmány sem képes.
JÁRGÁNYCSÉPLŐI
tisztító szerkezet és anélkül, kapcsolatban **Kotzó-féle szabad.**
harangjárgányokkal
stb. stb.
Kedvező fizetési feltételek.

HUZÁS

már e hó 24-én

Kincsem Sorsjegyek á 1 frt | 11 sorsjegy 10 frt
 6 sorsjegy 5 frt 50 kr.

Főnyeremény **k**észpénzben

50.000 frt

Továbbá
 10000 ft 5000 ft 20% levon. | 4875 Pénznyeremény

88 4-2

Kincsem-**S**orsjegyek kaphatók
 A magyar lovar-egylet sorsjegy-irodájában:

Budapest, Váci-utca 6. sz.

Kassán: Maurer Rezső és János uraknál.

Dr. SCHMIDT GYULA

országos képviselő

BESZÁMOLÓ BESZÉDE

az 1884/7 országgyűlésről, elmondott Eperjesen, 1887. május 29-én.

Tisztelt polgártársaim!

Ha képzeletben felidézem azon rémes napot és — szomorú következményei után itélve — borzasztó látványt, mely három héttel ezelőtt néhány rövid óra alatt a választókerület székhelyét és egyszersmind kies szülővárosomat, melyhez s annak lakosaihoz a szeretet minden szálaival vonzódok, e várost, mely megyénk különféle ajku lakosainál a magyar nyelv és a magyar nemzeti kultúra fejlesztésében hazánk felvidékének egyik hű őrszemét teszi, *elhamvasztotta* s most romjával az inség és elszegényedés képét mutatja

ha meggondolom, hogy e pusztulás és károsodásunk nézve oly nagy, hogy közvetlenül sokan szenvedtünk általa érzékeny veszteséget, közvetve pedig érinti megyénk minden lakosát, sőt kezdeményezve koronás királyunk fejedelmi kegyadományával s kormányunk gyors és hathatós segélyezési intézkedéseivel, a társadalom minden rétegeiben felköltö az emberi szív érzeteinek legnemesbikét, a *részvétet és könyört*: akkor valóban nagyra kell becsülnöm s őszinte hálaóra kötelezettnek érzem magam Önök t. választóim irányában szíves fogadtatásukért, s azért, hogy a most érintett katasztrófa okozta gondok közepette, az országgyűlés befejezése után előterjesztendő szokásszerű, de egyszersmind a parlamentáris illemből önként kifolyó *beszámoló*m meghallgatására itten egybegyűlni szívesek voltak.

Tudom, érzem, hogy midőn kisebb nagyobb mérvben mindnyájunkat directe vagy indirecte, a választókerület székhelye rekonstruálásának gondjai nyomják, e helyen az időpont és a helyzet nem kedvező arra, hogy a lefolyt hongyülés minden részleteire kiterjedő *hosszabb beszámoló* beszédrel Önök türelmét próbára tegyem, mikép ezt normalis viszonyok közt kötelességszerűen szívesen teljesítettem volna.

Ezért csak kivonatlag és röviden felsorolni kívánom a lefolyt országgyűlés nevezetesebb alkotásait, — szóllani akarok a magyar parlament ez idő szerinti pártalakulásairól, azok működéséről s befolyásáról parlamentáris közéletünkre, — s a szerzett tapasztalatok nyomán, bíráltni kívánom a szabadelvű párt által támogatott kormány működése eredményét; vagyis kimutatni óhajtanám, valjon azon politika, melynek elvei és iránya támogatására Önök párttá alakultak, melynek zászlaja alatt önök képviseletében szerencsés voltam a parlamentben helyt foglalhatni, helyes-e üdvös-e hazánk felvirágoztatása és a magyar államiság megszilárdítása érdekében? s eként megérdemli-e a Tisza Kálmán nagyérdemű miniszterelnökünk személye körül tömörült aktualis kormány önök további támogatását?

Ha fontolóra vesszük hogy az eddig 3 éves országgyűlés törvényhozási tevékenységéből a három ülészak közötti több hónapi szünet kivül, a delegációk évenkénti ülészése, az első ülészakban a felirati vita, a

háromszori alakulása és az ünnepi szünetnapok sokat levonnak, évenként a budget és zárszámadások feletti viták sok időt igényelnek, s a mellett mindég akadnak százakra menő kérvények, politikai incidensek, afele Janszky affáerek, nagyobb horderejű interpellációk stb melyek a nyugodt törvényalkotási haladást késleltetik; akkor valóban *meddőnek nem mondhatni* a lefolyt hongyülés törvényhozási működése eredményét.

A megalkotott törvényekből csak a fontosabbakat és általános országos érdekűeket nevezem.

Mindjárt az első ülészak elején, a még 1883-ban engedélyezett *országos kiállítás* költségeire előlegül 600,000 frtot, s annak berekesztése és az elszámolás befejezése után a kiderített 1 393.000 frtyi hiány hitelművellet utján fedezését engedélyezte törvényileg az országgyűlés.

Ha figyelembe vesszük hogy az előirányzott 3—4000 kiállító helyett 9000 jelentkezett s ennek folytán az épületek területét s a kiállítás egész szervezetét változtatni kellett; s ha latba vetjük, hogy ezen sikerült nemzeti vállalkozás mennyi haszonnal járt ipari fejlődésünkre? hogy mennyire emelte az a külföld előtt tekintélyünket s hitelünket s mennyire elbresztette nemzeti öntudatunkat, akkor nem hiszem, hogy létezzék adózó magyar, ki ez aránylag csekély hiány fedezéséhez való hozzájárulását komolyan és őszintén megtagadhatta volna.

Érdekes és soká tartott közjogi vita tárgyát képezte a *főrendiház szervezetének módosítása* iránti törvény alkotása.

A főrendiháznak a modern közjogi fogalmak szerinti átalakításával az 1848-ki törvényhozás mulasztását hozta helyre a lefolyt országgyűlés. A képviselőház többsége által megszavazott javaslaton több lényeges módosítást tettek a főrendek, mely módosítások a főrendek és kormányelnökünk közti compromissum jellegével bírván, nehogy az üdvös és halaszthatlan reformot *egészében* veszélyeztessük, a képviselőház többsége azokat elfogadta, jóllehet azok által részben hiányos lett az eredetileg helyes alapon contemplált törvény. Mert — igaz hogy csak az első alakításkor s egyszer mindenkorra — tért foglalt abban a választás elve, s törölve lett azon intézkedés, mely szerint a főrendiház tagja lett volna egy izraelita hitközségi, egyházi vagy világi előjáró is. A főrendek elfogása és indokolása szerint, az izraelitáknak nincsenek olyan országosan elismert előjárói, mint a többi felekezeteknek, kik jogosulva volnának a felekezetet képviselni. E törölés és a mindnyájunk által teljes őszinteséggel vallott *jogegyenlőség* rovására történt. De miután a főrendek sem ellenétek, hogy kinevezés utján helyt foglalhassanak az izraeliták is a főrendek sorában, a kinevezést a miniszterelnök határozottan igéte és teljesítette is, s ebben — mindannyian pártunkhoz tartozó mózes vallásu képviselő társaink

is — megnyugodtak: mindezeknél fogva e módosításokkal lett törvénynyé a főrendiháznak szükséges reformálása, mely régi szervezetében egy valódi anachronizmus képét mutatta.

A *posta-takarékpénztárakról* alkotott törvény az ország lakosai takarekossági hajlamának ébresztésére, már eddig is az ország számos vidékein, üdvös új intézménynek bizonyult be.

Az *állami tisztviselők és szolgák nyugdíjazásáról* szóló törvényt kétségtelenül mindenki örömmel üdvözölte; mert javított az állami tisztviselők, azok özvegyei és árvái sorsán; az eddigi félrendsabályok és kegyelmi tényeken alapult ellátás helyébe, *jogot* léptetett.

A *vízijogról* alkotott törvény főleg közgazdasági szempontból bir nagy jelentőséggel, a mennyiben a termő föld talajjavítását teszi lehetővé s főleg országos nagyobb folyóink mentén szükségesnek mutatkozó *ártérfeljesztési munkálatoknak* teremtette meg a biztos jogalapot.

A míg a második ülészak kétségtelenül legfontosabb törvényalkotásai közé számítom: az *országgyűlés tartamának meghosszabbítását* 3 évről 5 évre, a *népfelkeltési törvényt*, a *közigazgatási reformokra* vonatkozó törvényeket s a *telekkönyvi betétek szerkesztéséről* szóló törvényt, addig a harmadik ülészakot a tíz évre szóló *kiegyezkedés* a birodalmi tanácsban képviselt tartományokkal dominálja és az ennek eredményeül hozott: a vám- és kereskedelmi szövetség meghosszabbításáról, a bankszabadalom meghosszabbításáról, a vámtariffa megállapítása, végre a monarchia másik felével közösen viselendő államterhekhez való hozzájárulási arányról (quota) intézkedő törvények, melyek által országos legvitalisabb pénzügyi, kereskedelmi és közgazdasági érdekeink lettek ismét 10 évre *kielégítően* szabályozva.

Ezen törvények mellé még igen számos kisebb törvény sorakozik, melyek közül csak futólag említem a felső Duna, Rába és Rábca folyók szabályozását, igen sok helyi érdekű vasut engedélyezését, a katonai özvegyek és árvák nyugdíjazását, a közjegyzői és ügyvédi rendtartások módosítását, a bírósági szünet részbéli beszüntetését, telekkönyvi ügyekben az egyes bírói intézmény általánosítását és a külföldi államokkal kötött számos kereskedelmi szerződés becikkelyezését.

Mindezen törvényeket most ez alkalommal egyenként ismertetnem és bíráltnom nem lehet. Azok mind oly nagyfontosságúak, hogy egyenként is bő tárgyalást igényelnének egy beszámoló beszéd keretéhez.

Ezen azokat Önök képviseletében mind *megszavaztam*, nem vakon, nem szolgálai megadásból a kormány iránt — miként ezt az ellenzék hirdetni szereti, — de meggyőződésből, önzéstelenül s egyedül hazám javára irányzott intencióval. Ellenben az ellenzék

különböző árnyalatai azokat rendszerint nem szavazták meg, kivételével azon egy ritka esetnek, midőn a honvédelmi miniszter a népfelkelés gyors felszerelési költségeire váratlanul nyolczadfél milliót követelt, melyet a háborús hírek behatása alatt a ház egyhangulag szavazott meg.

S itt helyén találok a ház pártalakulásairól nézetemet eimondani.

A hajdani szabadelvű ellenzék, mely fractiókra nem oszlott, mely hazánk legjobb és legképzettebb előharcosaiból alakulva, tömörülten a szabadság eszméje és korszerű reformokért küzdött, mely a hazaszeretet, értelmiség és önzéstelenség fegyvereivel képes volt ellensúlyozni a reactio és konzervativizmusnak, hazánk önállóságát és fejlődését veszélyeztető törekvéseit, nincs többé! De átalakult s a király esküjével biztosított alkotmányunk és jelenlegi közjogi állapotaink mellett — hála az égnek — ily feladatok megoldását maga elé tűzött ellenzékre most nincs is szükség többé.

Azonban lenne szükségünk a parlamentaris ellenőrzés tárgyilagosa és igazságos érvényesítése céljából oly ellenzékre, melyet sem haragos szenvedély, sem végre az önzés és hatalmi bírvágy nem teszi azzá, mely ép úgy mint a ház actualis kormánypartja bírná a hon lakosainak nagyrabecsülését és szeretetét, melynél az ellenzékesség csak a haza iránti szeretet nagyságából származik, szóval, melyre nyugodtan bízhatna a korona és a haza népe a kormány gyeplőjét ha a tényleges kormány bár mi okból visszavonulni kénytelen lenne. Mert parlamentaris ellenzékre épp oly szükség van, mint a kormánypartira.

Fájdalom ily ellenzékkel a magyar parlament ez időszerint nem rendelkezik. Lásuk sorra egyes árnyalatait. A pártok Seniorátusát a 48-as és függetlenségi párt monopolizálja. Ez legrégebbi pártunk, mert 1848-ban vette eredetét és röviden jellemezve, jóllehet 1848 óta átalakult körülmények között, közjogi viszonyunk a monarchia másik feléhez, alaptörvényeink kereskedelmi, közgazdasági, védelmi és pénzügyi viszonyaink, ő most is egy tapodtat sem tágit 1848-diki alapzatától. Nagy főnséges elvek és eszmékért küzd, tiszteletre gerjeszt a következetessége, jellemes, tudós férfiakat számít soraiban, nagy jelszavak után indul, melyek valósítását ha állami létünk veszélyeztetése nélkül lehetne, mindnyájan óhajtanók. De épp azért, mert nem tartjuk kivihetőnek a függetlenségi párt eszméit, sőt azok egynemelyikének valószínűsége könnyen állami létünk megsemmisítésére vezetne, s mert közjogi törvényeinknek kellene előbb átalakulniok, hogy kormányképesse válják, a miatt szoros értelemben ez tulajdonképen nem is *parlamentis* párt, mivelhogy nem kormányképes.

Még sokkal kevésbé az, az utána következő függetlenségi és mérsékelt ellenzéki *antiszemita* párt két alfaja. Ez egy politikai aberatio korcs szüleménye. Ha meggondolom, hogy a jogegyenlőség és testvériség jelvénye alatt küzdé végig nemzetünk az 1848-iki szabadságharcot, 1867-ben az alkotmányos aera helyreállításának első évében azonnal szükségét érzé annak nemzetünk, hogy törvénybe is iktatassék, miszerint az ország izraelita lakosai a keresztény lakosokkal minden polgári és politikai jog gyakorlására egyaránt jogosítottaknak nyilvánítottak, ha meggondolom, hogy most már nemcsak a képviselőházban, hanem a főrendek sorában is, mint törvényhozók jogosultan hely foglalnak izraelita honfitársaink, akkor szívenpir fut végig arczomon, ha tapasztalom, hogy tünnünk kell egy párt létezését, mely a legszentebb emberjogok egyikét a *jogegyenlőséget* még most is tagadásba veszi és fagyulöletre izgatja népünk tudatlan és vagyon-talan osztályát. E párt megsemmisítésére nem csak a kormánynak, hanem a szabadság és testvériség érzetétől áthatott minden hazafinak törekednie kell.

A *nemzetiségiek* pártja fogyatékán van s a mérsékelt ellenzékhez szít, ezzel tehát itt külön nem foglalkozom, valamint a pár-

tonkivüliekkel sem, mert ezek úgy tapasztaltam titkos kormánypartiak, minden fontosabb ügyben a kormánnyal szavaznak s külön állásukat leginkább az jelzi, hogy nem tagjai a szabadelvű körnek s eként nem vesznek részt annak értekezletein, melyek a törvényjavaslatok sorsa fölött előzetesen döntenek.

És most áttérek a *mérsékelt ellenzék*re.

Ez azon álomban ringatja magát, hogy valaha többségre és kormányra jut. E pártot csak a harag és gyűlölet a Tiszakormány ellen táplálja és az önzés átka nyomja. Programját senki sem ismeri; nincs is; működését egyedül a *hatalom bírvágya* a Tiszakormány bukattása jellemzi, tehát nem activ csak *negativ* természetű az ő politikai actiója; s mivelhogy csak *személyes* rúgók vezérik, a nagy nemzeti actióban s a nemzet érzületében csak alárendelt csekély helyet hódíthat a maga részére.

Nagy tehetségű és ragyogó ékesszólási talentummal megajándékozott vezérferfia gr. Apponyi, mint egy németországi Recitator minden kínálkozó alkalommal beutazza az ország vidékeit, ügyes dialektikával szónokol vélt híveinek s tesz többnyire eredménytelen kísérleteket egy-egy választókerület meghódítására. A helyett, hogy az ön bizalmát ébresztené a nemzetben, lefesti minden mizeriánkat a terhes adókat, az államjavarok eladását, az állandó deficitet és könnyelmű gazdálkodást; de bölesen elhallgatja ő és társai azon roppant befektetéseket, melyeket az államvagyon gyarapítására a nemzet szellemi és anyagi jólétének emelésére kormányunk 12 év leforgása alatt hasznosan beruházott. Csak az államvasuti hálózat kiépítése s a folyók szabályozása egy fél milliard befektetést repraesentál; hát ezenkívül tanügyi, kereskedelmi és gazdasági célokra hány millió lett hasznosan befektetve? s e hasznos beruházások a nemzet vagyonában mind megvannak. Elhallgatja, hogy mindannyiszor az ő hozzájárulásával is a delegatiókban 15 év alatt a hadügyi költségvetés 80 millióról 130 millióra növekedett, s nem említi sem az általános európai fegyverkezési s védvamos helyzetet, sem a Boszniai occupatio terheit.

Már ezekből is látni vaio, hogy e párt sem sympathiára, sem támogatásra nem érdemes; s áll az mit egy szellemes publicista irt róla, hogy „ennek az ellenzéknek előbb el kell égnie saját büneinek máglyáján, azután ujja alakulhat. De a máglya tüzeben egyszersmind el kell égnie azon *hibájának*, hogy saját enyészetét sejtve az ország veszedelmét hirdeti, s e veszély feletti jajveszékéssel tölti be a világot.”

Mindezekkel ellentétben áll a ház nagy többsége a *szabadelvű párt*, melyhez mi is tartozunk; most 3 éves tanulmány és tapasztalás után csak fokozott teljes meggyőződésből hívom fel önöket a szabadelvű párt és kormány iránti hűségre. E párt rövid jellemzésére utalok a miniszterelnök úr által egy ünnepélyes alkalommal tett nyilatkozatára: „hiszem hogy Önök fenn fogják tartani azon szabadelvű zászlót, melynek jelszava nem a rohamos, de melynek jelszava a *fokonként*, a körülményeknek megfelelő *haladás*, a melynek jelszava nem az, hogy *bevett nagy mondások után induljon*, de hogy ha kell, a *szabadság érdekében ezen nagy jelszavakkal szemben is ellentétbe helyezze magát*.”

E néhány szóban foglaltatik igen világosan alaptétele a párt és kormány programjának.

Pénzügyi helyzetünk elismerem súlyos és nyomasztó, de *korántsem kétségbeesítő*; s én éppen érdemül rovom fel a kormánynak, hogy azt teljes őszinteséggel feltárta éppen most a választások előestéjén; s egyszersmind saját kezdeményezéséből azonnal radikális gyógmódhoz is fogott, pénzügyi bajainknak már most biztosan várható elenyésztesítésére.

A több éveken keresztül az egyes tárczáknál felszaporodott, de mind hasznos építkezésekre fordított költségvetési túlkidadások kiegyenlítésére, egyszerre 22 milliónyi hitelműveletre kért engedélyt; minisztertanácsi határozatot hozott, melynél fogva ezentul egy

tárczánál sem szabad túlkidásnak beállania; ehhez képest lett összeállítva már az 1887-ki költségvetés is; sőt a nyugodt és biztos állampénztári kezelés érdekében, az évek hosszú során át felhasznált és zárszámadásilag elszámolt *pénztári készletek kiegészítésére*, mi tehát teljesen megmaradt az állampénztárban, 32 milliónyi hitelműveletre kért és kapott is legutóbb felhatalmazást. Most tehát ez irányban is csak javulás és consolidált állapotra számíthatunk; annyival inkább, mert hogy mindez úgy legyen, maga a miniszterelnök vette kezébe a pénzügyi tárczát is, s azt a külföldi pénzpiacok a legnagyobb bizalommal fogadták.

De tekintsünk szét az állami functiók minden ágazatain; s az utóbbi évek kedvezőtlen gazdasági, külkereskedelmi és pénzügyi bajok okozta *árnyék* mellett, nem látunk e mindenütt azt mérsékelt *fényt* is, — az itt ott tapasztalható gyöngeség mellett, nincsen-e ébren mindenfelé az erőteljes nemzeti tevékenység?

Volt-e Mohács óta Magyarország annyira magyar mint ma?

Mióta a Habsburg dynastia Magyarországon trónján ül, volt-e koronás királyunk, ki a magyar nemzet közérzetét annyira tisztelőben tartotta, alkotmányunkat minden megtámadások ellenében oly igazságosan védelmezte és fentartotta volna, mint dicsően uralkodó királyunk?

Volt-e a Monarchia külügyi politikájára s annak másik felével közösen intézendő ügyekre magyar miniszternek több és nagyobb befolyása, mint ez idő szerinti miniszterelnökünknek? Soha.

Ezek bizonyosságul emlékezzünk vissza a lefolyt országgyűlés egyes kimagasló jelenségeire. Midőn egy tábornok helytelen viselkedésével a közvéleményt maga ellen zúdította, szemben a katonai párttal nem rosszalva e nyíltan, mint tapintatlant a tábornok sarkosorozási tüntetését? s midőn ugyan e tábornok áthelyezése s a katonai főparancsnok nyugdíjazása azon aggodalomra adott okot, mintha a közös hadsereg intéző körei s annak szelleme, jogosultan foglalhatna el ismét ellentétes állást a magyar közérzettel és alkotmányunkkal, nem eszközölte ki azonnal miniszterelnökünk, ez aggodalmakat teljesen eloszlató és megnyugtató leiratot felséges uralkodóunktól? mely unikumot képez alkotmányunk történelmében, mert előbb csak trón beszédekben és manifesztumokban szólt a király nemzetéhez?

S midőn interpellatio folytán, alakilag ugyan a magyar országgyűlésnek, de lényegében Európának jelezte miniszterelnökünk az Osztrák és Magyar monarchia magatartását és közelendő politikáját, ha Oroszország a berlini szerződés megszégésével Bulgáriát elfoglalná, nem birt-e határozott kijelentése kellő súlyal a külállamokkal szemben is?

De nézzük roppant haladásunkat a közlekedés terén, s mennyire emelkedett gazdasági léténységünk és állattenységünk, valamint mennyire tetetett lehetővé a földtalaj javítása, mind a jelen kormány által létesített államintézmények és intézkedések segélyével?

Mindezeket higgadtan fontolva, önkéntelenül jó ajkaimra a költő jó szava:

Bizzál jövődben Nemzetem!

S most még egy személyes tartozás lerovására készített szívem sugallata;

Fogadják forró köszönetemet a mandatumért, melyet a lefolyt országgyűlés elején reám ruháztak, azon öntudattal hoztam és adom azt vissza Önöknek, hogy elveimhez, pártomhoz s Önökhez mindég hű maradtam; s ha nem is lehetek szerencsés e kerületet továbbra is képviselhetni, legyen szabad azon reményemnek adhatni kifejezést, hogy önök bizalma és jóindulata el fog kísérni magánéletembe is!

BUJANOVICS SÁNDOR

Eperjes szab. kir. város ellenzékpárti képviselő-jelöltjének PROGRAMBESZÉDE.

(Tariva 1887. május hó 31-én a lövölde helyiségében.)

Tisztelt választók!

Nem tehetem, hogy midőn szíves meghívásuk folytán, hosszabb szünet után körükbe megjelenve, néhány szót kívánok Önökhöz intézni, mindenekelőtt a legmélyebb megilletődéssel és a legőszintébb részvétellel ne emlékezzem meg azon roppant szerencsétlenségről, mely szeretett székvárosunkat folyó hó 6-án érte. Meg kell emlékezni arról, hisz a hely, a hol vagyunk, a romok, a melyeket csak az imént elhagytunk, egész környezetünk szünet nélkül emlékeztet arra, hogy Eperjes város legszebb, legdíszesebb része a lángok martaléka lett.

Tudom, hogy e város polgárai legnagyobb részének egész valóját, egy hozzá közelebb eső gondolat, a város restructioja foglalkoztatja és nem csodálkozom, ha akadnának egyesek, kik az őket sújtott csapás súlya alatt görnyedve, ma a város restructioján kívül minden egyéb iránt közönyösek.

Ámde én azt hiszem t. választók, hogy a közügyekkel foglalkozni mindenkor helyén van, hogy a ki a közügyeket előmozdítja, saját javát mozdítja elő, és azt tartom, hogy a haza közjára előmozdítása iránti érdeklődést és lelkesedést nem szabad hogy saját bármily nagy lelkesedésünk lelohassza. És aztán a polgári erények a legszebben tünnék fel a nagy szerencsétlenségek napjaiban, és én meg vagyok győződve arról, hogy e város derék polgársága, mely a multban oly sok viszontagságok közepette fen tudta tartani magát, ki fogja heverni ezen csapást is, és Eperjes városa támaszkodva lakosai életrevalóságára és a társadalom minden tényezőinek áldozatkész támogatása mellett Phoenixként ki fog kelni hamvaiból, és valaminek az alföldnek a hullámok által eltemetett nagy városa Szeged feltámadt és szebb lett mint volt, úgy Eperjesünk is szebb lesz mint volt, mert polgárai nem ismerik a csüggedést s mindenki kész vältetve leküzdeni a bajt.

S minthogy tudom, hogy e város hazafias választói saját bajaik közepette is a haza közjává szívesen viselik és polgári kötelességeik teljesítése és politikai jogaik gyakorlatában nem ismernek lankadást, legyen szabad a közelgő képviselő-választások alkalmából néhány ószinte szót Önökhöz intéznem.

Tisztelt választók! Midőn számos személyes és politikai barátaim felhívása arra birt, hogy a politikai küzdőterre újból kilépjek, mi sem volt természetesebb, minthogy azon választó-kerület bizalmát elnyerni megkísértem, mely kerületet a multban öt ízben képviselni szerencsés voltam, a mely kerület választói nagy részéhez engem a személyes barátság és politikai bizalom, a választók összeségéhez az ószinte tisztelet és ragaszkodás kötelei fűznek, mely kerületben, talán némi joggal és szerénytelenség nélkül feltehetem, hogy nevem a parlamenti téren kifejtett szerény tevékenységem és politikai jellemem nem egészen ósmertelenek.

Mindezeknél fogva ime itt állok Önök előtt most már hatod ízben, felajánlva csekély tehetségemet a közügyek szolgálatának és kérve mindazoknak szíves támogatását, a kik politikai nézeteimmel egyetértenek, a kik engem ezen díszes választó-kerület képviselőjére méltónak és érdemesnek találnak; — és hogy a személyes kérdéssel röviden végezzek és minden félreértésnek jó eleve elejét vegyem, azon nyíltsággal, a melyet a multban mindenkor követtem és a jövőben is követni fogok, tartozom Önöknek annak kijelentésével, hogy politikai meggyőződéseim az utolsó hat év alatt miben sem változott; ma is ugyanezen elveket vallom, a melyeket a multban vallottam, úgy is tartozom

a mérsékelt ellenzékhez és gróf Apponyi Albert ismerem vezéremül.

És ennyi talán programnak is elég volna, hisz a multban vallott elveimből és a mérsékelt ellenzéknek Önök előtt biztosan ismert megaláztatásából, minden félreértést kizáró módon lehet következtetést vonni jövő magamtartására is. Ámde én a felmerülő kérdések megvitatása előtt kitérni és csak általánosságban maradni nem akarok s azért a jövő országgyűlésen megoldásra váró fontosabb kérdések némelyike iránt teljes nyíltsággal fogom nézeteimet előadni.

Kezdem pedig előadásomat a legfontosabb kérdésnél, azon kérdésnél, mely uralkodni fog a jövő országgyűlés összes alkotásai felett, állami pénzügyeink rendezésének, államháztartásunkban az egyensúly helyreállításának nagyfontosságú kérdésénél.

Midőn jelenlegi pénzügyi helyzetünket vázolni kívánom, egy futó visszapillantást kell vetnem a jelenlegi kormány pénzügyi gazdálkodásának eredményeire.

Ósmertes a tisztelt választók előtt az, hogy pénzügyeink rendezése volt azon jelszó, a melynek hangzatosítása mellett 1875-ben az akkori balközép vezére és jelenlegi kormányelnök pártjával együtt közjogi ellenzéki állásponjtát feladta, államháztartásunkban az egyensúly helyreállítása volt azon cél, a melynek elérése érdekében az akkori deákpárti kormány a hatalomról lemondott s a volt balközéppel egyesült. Ez volt azon cél, a melynek elérése végett a törvényhozás nagy többsége a pártok fúsiójából keletkezett Tisza-kormányt a legteljesebb odaadással támogatta.

És ma, a pénzügyek rendezése államháztartásunkban az egyensúly helyreállítása érdekében alakult kormány és pártkormányzatának tizenharmadik évében sajnálattal kell constatalnom, hogy daczára az adóteher igen jelentékeny fokozásának, daczára az európai hitelviszonyokban időközben beállott, hazánkra nézve is előnyös fordulatnak, daczára az e téren időközönként nagy hanggal hirdett eredményeknek, pénzügyi helyzetünk rosszabb s az egyensúly helyreállításától távolabb állunk, mint 1875-ben a fusio létesülésekor.

Ezen állításom igazolásául elég a következő, a zárszámadásokból kivont adatokat idéznem:

Szaporodott államadóságunk 1875 óta 800 millió forinttal, és ha a folyó 1887. évre szükséges összegek fedezésére megszaporodott kölcsönöket hozzáveszem, 900 millió forintot jóval meghaladó összeggel. Ennek folytán növekedett az évi kamatteher évenként 45 millió forinttal, fokoztattak az adózó polgárok terhei részben új adók behozatala, részben már fenálló adók felemelése által évenként 40 milliót jóval meghaladó összeggel; — elköltetett az államvagyonból az államjóságok eladása folytán több mint 60 millió forint; elköltettek a pénztári készletek, hisz az országgyűlés utolsó napjaiban szavaztatott meg a pénztári készletek kiegészítésére 32 millió forint; az évi rendes deficit pedig — nem számítva ide a rendkívüli viszonyok okozta rendkívüli kiadásokat — figyelembe véve a törlesztésre felvett kölcsönöket, ma is meghaladja a 30 millió forintot, vagyis ugyanannyi mint volt 1875-ben.

Valóban ezen megdöbbentő számok a jelenlegi kormányának a pénzügyek rendezésére való teljes képességét, a magyar nemzet által a pénzügyek rendezése érdekében hozott óriási áldozatoknak teljes sikertelenségét a legmeggyőzőbben igazolják; és ha ezen megdöbbentő számok daczára mégis találkoznak az országban, és pedig igen nagy számmal választók, kik helyzetünk javulását a jelenlegi kormánytól várják és azt támogatásukban részesítik, én, ki a politikai meggyőződést mindenkinben tisztelem és senkinek jóhiszeműségét kétségbe vonni nem akarom, ezen az országra nézve végzetes csalódás ellen teljes erőmből

küzdeni hazafiai és lelkiismereti kötelességemnek tartom; tartom pedig annál inkább, mert a kormány által követett pénzügyi gazdálkodás és közgazdasági politika helytelenségét nem ma hirdetem első ízben, de már 1878-ben kijelenttem úgy Önök előtt, mint a képviselőházban is a kormány pénzügyi és közgazdasági politikája feletti aggodalmaimat, kimutattam, hogy a kormány által követett uton pénzügyeink rendezése el nem érhető, és a következmények, sajnos, nekem adtak igazat.

A kibontakozás jelenlegi válságos pénzügyi helyzetünkben, a melyet komolynak és súlyosnak elismerni a kormányt támogató többség is kénytelen, csak három tényezőnek céltudatos és következetes közreműködésétől remélhető. E három tényező: a józan takarékoság az államháztartás minden ágában, az ország bevételeinek fokozása ott, hol ez az adóképesség megtámadása nélkül lehetséges, és az ország anyagi erejének fejlesztése, adóképességének fokozása, az ország érdekeinek megfelelő közgazdasági politika követése által.

Lássuk, miként használta fel a kormány ezen három tényezőt és miként kell ezeket nézetem szerint célszerűen felhasználni.

Valahányszor az ellenzék részéről a takarékoság hangsúlyoztatott, mindig azon ellenvetéssel találkozunk, hogy a kormány a takarékoság terén elment már a legszélsőbb határig, hogy államháztartásunk keretén belül többet megtakarítani az administratio céljainak veszélyeztetése nélkül nem lehet és hogy az esetleg mégis megtakarítható összeggel állami kiadásaink összegéhez képest oly elenyésző csekélységet képeznek, hogy evvel ugyan pénzügyeinket rendezni nem lehet, s azért kár is avval foglalkozni.

Hát én szívesen beismerem, hogy államháztartásunkban igen jelentékeny összegeket megtakarítani nem lehet, de ha nem lehet megtakarítani nagy összegeket, lehet megtakarítani kisebbeket és ezeknek megtakarítása, ha azokkal pénzügyi helyzetünk nem is rendelkezik, komoly kötelesség, mert az államháztartásban csak úgy, mint a magánháztartásban, csakis a kicsiben és nagyban, egyenlő következetességgel gyakorolt takarékoság által lehet eredményt elérni. De a megtakarítható összegek nem is oly igen csekélyek, hisz államháztartásunkban, csak komolyan kell keresnünk, találni fogunk kiadásokat, a melyek nincsenek összhangban pénzügyi helyzetünkkel, a melyeknél a megtakarítás lehetséges. Hogy példát hozzak fel, ott van a londoni mintájára tisztá góth stýlben 10 millió költséggel épülő országház, ott van a világ legelső színházaival versenyző királyi operaház, ott vannak a különféle szárazföldi és vívizitások és országos felügyelőségek legiói, a melyeknél a megtakarítás nemcsak lehetséges, de tekintve hazánk pénzügyi helyzetét, kötelesség.

A takarékoság alatt mindig az okszerű józan takarékoságot értem, azon takarékoságot ugyanis, a mely a honpolgárok érdekében az administratio számára szükséges összegek megadásában nem fukarkodik, de megtagad vagy leszállít minden kiadást, a mely nem okvetlenül szükséges, a mely nincs összhangban az ország pénzügyi helyzetével. De a jelen kormánytakarékoságát, a mely például egy miniszter takarékosági hajlamai pillanatnyi fellendülésében megtagadja a törvénytisztelet és járásbírósgoktól a díjnokokat az igazságszolgáltatás kárára, a mely egy más miniszter takarékosági ötletéből megtagadja a népiskolák segélyezését a népnevelés rovására akkor, midőn millió kölcsönpénz költetik az országgház minél fényesebb kiállítására, midőn királyi udvari operaházunkban óriási fizetéssel ellátott énekesek gyönyörködtek

a hallgatót és szaporítják a deficitet; az ily takarékoskosságot én pénzügyi helyzetünknek megfelelőnek egyáltalában nem tartom.

De a kormány takarékoskosságát jellemzik a már majdnem szabálylává váló túlköltségek és hitelülések. Ugylátszik, a törvényhozás csak azért szavazza meg a kiadási összegeket, hogy azok meg ne tartassanak, mint azt az országos kiállítási, kereskedelmi miniszteri palota építési és egyéb túlköltségek igazolják.

A takarékoskosság az első tényező államháztartásunk rendezésénél, de azt nem szóval hangoztatni, de gyakorlatilag alkalmazni szükséges. A másik tényező államháztartásunk rendezésére az állam jövedelmének fokozása. E téren a kormány eléggé felhasználta hatalmát, a mennyiben közterheink igen jelentékeny mérvben, mint azt már említettem, fokoztattak és most széles körben el van terjedve a hit, hogy a kormány csakis a választások kedvező eredményét várja és ki kételkedik azon, hogy az eredmény a kormánynak megfogja hozni a számszerű többséget, hogy a direct adókat felemelje?

Igaz, hogy az még csak megerősítésre váró hír, de hazánk viszonyai közt e hír sok valószínűséggel bír. Ezen tervvel szemben kötelességemnek tartom a leghatározottabban kijelenteni, miszerint én egyenes adóinkat már is oly magasaknak tartom, hogy azok bármelyikének, tehát akár a föld, akár a ház, akár a személyes kereseti, vagy jövedelmi adónak felemelését az adóképesség megtámadásának tekintvén, ugyanazért én az egyenes adók felemeléséhez szavazatommal nem fogok járulni.

Mint hogy azonban az állam bevételeinek fokozásáról szerintem is gondoskodni kell, e célra alkalmasnak csupán fogyasztási adórendszerünk gyökeres reformját tartom és erős meggyőződés, hogy pénzügyi helyzetünk javításának leglényegesebb tényezője: fogyasztási adórendszerünk reformjában rejlik.

Már az 1878. évben kijelentettem úgy Önök előtt, mint a képviselőházban, hogy az Austriával kötendő gazdasági kiegyezésnél, fen kell tartani magunknak a fogyasztási adórendszerünk független megállapítására vonatkozó jogot, s ha ez másképp nem lehetséges, nem riadok vissza az Austria és Magyarország közt felállítandó fogyasztási vámvonaltól sem, mert a különböző termelési viszonyok közt álló Magyarország és az osztrák tartományokban behozott egységes adórendszer és egységes adótétel szükségképp kell, hogy Magyarország pénzügyi megkáróztatása a magyar gazdasági szesziparnak, a mely pedig hivatva van arra, hogy a mezőgazdaság fontos emeltyűjévé váljék, romlására vezessen.

A magyar szeszipar válságos helyzete és a szeszadó ki nem elégitő pénzügyi eredményei, ezen meggyőződésemet, a melyhez ma is egész terjedelmében ragaszkodom, teljesen igazolja és én csak ismétlhetem abbeli meggyőződésemet, hogy fogyasztási adórendszerünk Austriától teljesen független és önálló mezőgazdasági érdekeinknek megfelelő intézése nélkül pénzügyi helyzetünk nem lesz rendezhető, s azért csak fájlni tudom, hogy Austriával a többi kiegyezési javaslatok most ujólag 10 évre megkötötték a nélkül, hogy ezen reánk nézve oly fontos kérdésnek kedvező megoldása iránt a biztosítékokat megszereztük volna és a Monarchia két fele közt a szeszadó reformja iránt jelenleg folyó tárgyalásokból, a mennyiben azokban csakis a terményadó kötelező behozataláról és az adótételnek 11 frtről hectoliterenkint 16 frtra való felemeléséről van szó, sem szesziparunk fejlődésére, sem pénzügyi viszonyaink javítására kedvező eredményt nem várok.

Meg kell e helyt emlékeznem egy eszméről, mely ma szélesebb körben képezi a megbeszélés tárgyát és az a szeszmonopolium eszméje.

Tartózkodás nélkül kijelentem, hogy én ezen eszmének barátja vagyok és ennek létesítésétől állami bevételeink jelentékeny fokozását remélem, de a szeszmonopoliumot csak a regale megváltásával kapcsolatban tartom, a regaletulajdonosok jelentékeny károsodása nélkül, keresztül vihetőnek.

Az elmélet emberei ugyan felhozzák a szeszmonopolium ellen, hogy az, az egy évi szabadságot korlátozza és ez igaz is, de midőn az államnak bevételei fokozására oly nagy szüksége van, hogy az első szükségleti cikket képező sófogyasztásból jövedelmet kell huznia, hogy a lottójövedék fentartásával a legszegényebb néposztály filléreire kell speculálnia, akkor a szeszfogyasztás nagyobb mérvű megadóztatását teljesen indokoltnak kell elismernem és csak tisztelettel emlékezhetek meg a svájci köztársaság szabad népéről, mely belátva a szeszmonopoliumnak előnyeit úgy pénzügyi, mint közérkölciségi és köz-

egészségügyi tekintetéből, általános szavazattöbbséggel a szeszmonopoliumot megszüntette.

Pénzügyeink rendezésének második tényezőjéül — ismétlem — fogyasztási adórendszerünk gyökeres reformját és esetleg a szeszmonopolium behozatalát tekintem. De hogy pénzügyeink állandóan rendezve legyenek, ahhoz okvetlenül szükséges az ország anyagi erejének fejlesztése, adóképességének fokozása, hazánk ipari, kereskedelmi és mezőgazdasági érdekeinek megfelelő közgazdasági politika követése által.

Az Austriával 1878. évben megkötött és a lefolyt országgyűlés által némi módosítással tíz évre ismét meghosszabbított kereskedelmi és vámszövetség s az ennek alapján létrejött vámpolitika Magyarország érdekeinek megfelelően egyáltalában nem mondható.

Igazságos akarok lenni és elismerem, hogy a szomszéd államok vámpolitikájában állott fordulat szemből, kormányunknak nem állott hatalmában gazdasági érdekeinket kellőleg megvédeni. Hisz a magas német és francia gabona- és lisztvámmok, a magas francia hús vámmok, a magyarfaj szarvasmarha kiviteli nehézségei, az épületfa, sertés és egyéb kiviteli vámmok igen sok kárt okoztak gazdasági fejlődésünknek, a nélkül, hogy azt megakadályozni hatalmunkban állott volna.

De a multban követett kereskedelmi és vámpolitikánk ott sem védte meg hazánk érdekeit, a hol megvédhette volna, ott is káros volt, a hol hasznos lehetett volna.

Igy, hogy példát hozzak fel, a mig Német- és Franciaország hazánk főkiviteli cikkeit, a gabonát és lisztet megterhelte és ezáltal kivitelünket nehezítette, addig, hogy nálunk a buza olcsóbb, a gazda helyzete még súlyosabb legyen, mi szabadbehozatal engedünk a romániai gabonának. Igaz, hogy a román kereskedelmi szerződés már lejárt, és most nincs érvényben, de az új szerződés megkötése körül folyamatban levő tárgyalások irányából ítélve, most attól van okunk tartani, a szabad gabona-bevitel mellett, most a Romániával kötendő politikai barátság érdekében, még szabadabb, vagy legalább könnyebbé fogjuk tenni a szarvasmarha-behozatalt is, a mi újból mezőgazdasági érdekeink nagy megkáróztatásával járna.

Én ugyan óhajtom a Magyarország és Austria közti közös vánterület fentartását, de követelnem kell, hogy ezen közös vánterület mellett gazdasági érdekeink megóvassanak, és ha mi magyarok vagyunk a megvédett osztrák ipar főfogyasztói, kell hogy terményeink főpiacza Austria maradjon és a mi termelésünk is hasonló védelemben részesüljön.

Egyáltalában ha már a szomszéd államok védvamos irányán változtatni képesek nem vagyunk, azon vámpolitikát tartom a Monarchia által követendőnek, a melyet a gazdasági egyesületek szövetségének nagy gyűlése követendőnek kijelölt, tudniillik, hogy dél- és északkeleti szomszédaink ellenében ugyanazon vámmok alkalmaztassanak, a mely vámmokat alkalmaznak ellenünk nyugati szomszédaink.

Ezekben részletesebben előadva, az állami pénzügyeink rendezése, államháztartásunkban az egyensúly helyreállítása iránti nézeteimet, közviszonyaink egyéb ágára nézve lehető rövidséggel kívánok még némelyeket megjegyezni.

Röviden szólhatok pedig azért, mert a multban kifejtett nézeteim, a multban követett politikai irányom miben sem változott és feltehetem, hogy ezen nézeteim a tisztelt választók előtt ismereteselek.

Igy óhajtom és ki ne óhajtaná velem együtt a magyar állam tekintélyének, súlyának fokozását, a magyar állam benső existenciájának megszilárdulását és ezt a legbiztosabban érhetjük el, ha hazánk minden polgára, faj, vallás és nemzetiségi különbség nélkül, politikai és polgári jogainak egyenlő védelmében részesül, ha minden polgár egyenlő szabadságot élvez, ha hazánk alkotmányos uton hozott törvényei mindenkivel szemben egyenlő szigorral alkalmaztatnak, mert csak ez által érhető el, hogy a hazának minden polgára, a hazában szerető édes anyját tisztelje, senki magát e hon mostohagyermekének ne tekintse.

Óhajtom, a magyar nemzet és itt a nemzet alatt a politikai nemzetet, tehát a nemzetiségek összességét értem, kulturális és anyagi haladását, mert a történelem tanusága szerint is, csak művelt nemzet lehet valóban szabad, csak gazdag nemzet lehet valóban független.

Azért a népnevelési és közművelődési célok az igaz kereskedelem és mezőgazdaság fejlődésének előmozdítása: mindenkor kell, hogy főtörekvésünket képezze.

Óhajtom politikai, igazságszolgáltatási és pénzügyi adminisztrationk javítását, hogy az állam minden

polgára megtalálja a közigazgatásban jogosult érdekei védőjét, az igazságot kereső gyorsan találja meg sérelmei orvoslását, a pénzügyi adminisztrationban pedig ne csak a kincstári érdekeknek, de a törvény és igazságnak méltányos képviselőjét.

Óhajtom a közigazgatási tisztviselők sorsának biztosítását, bírói függetlenség fentartását, anyagi törvényeink codificatióját. Óriási áldozatokat hoznak mai nap az európai államok véderejük fokozása érdekében; bár mennyire barátja volnék is az általános lefegyverzésnek, s az állandó nagy hadseregek által a productív munkától elvont erők, közgazdaságilag helyesebb felhasználásának, belátom, hogy ezt a mai nap uralkodó áramlattal szemben egy állam, legyen az magábanvéve bármily erős, elszigetelten keresztül nem viheti, fel kell tehát tartanunk a közös védelem szempontjából alkotott véderőnk, de törekednünk kell arra, hogy eme véderő minden tényezőinek, tehát a közös hadseregnek is, hazaszeretete, alkotmányos érzelme fejlesztésék, törekednünk kell teljes erőnkkel, hogy az 1868. évi törvény szavai szerint a magyar hadseregben, mint a közös hadsereg kiegészítő részében, a tisztikar a magyarállam polgáraiból képeztessek, és végül a tisztállások elnyerése, magyar tisztképző katonai intézetek felállításával általánosan megkönnyíttessék.

Óhajtom, hogy a magyar hadsereg felszerelési tárgyai lehetőleg a magyar ipar által állittassanak elő és hazai iparunk fejlődése ezáltal is előmozdíttassék.

Óhajtom a béke fentartását, és ki az, ki ezt hazánkban nem óhajtaná? A háboruval oly sok fájdalom, oly sok bánat jár együtt, hogy Istenből a béke áldásait kérem, a háborut lehetőségig kerülni, minden gondolkodó fő és jó szív kötelessége, de eltekintve, egy háboru által, a mai hadviselés rendszere mellett a hadakozó felekre váró óriási vér- és pénzáldozatoktól, és még azt is talán, hogy egy háboru által, ha az szerencsés, mi magyarok mit sem nyerhetünk; ha az szerencsétlen, igen sokat veszíthetünk, s azért a háborút csak egy célért szabad, de akkor azután kell is kockáztatnunk, és ez hazánk fentartása, a nemzet becsületének megóvása; — ne adja Isten, hogy arra szükség legyen, de ha ezen szomorú kötelesség bekövetkeznék, meg vagyok győződve, hogy a nemzet minden pártja, a hon minden fia lelkesedéssel fog sorakozni legfőbb hadurunk, koronás királyunk zászlója körül.

De nem lehet czélem kiterjeszkedni az állam-élet minden ágára, mert nem fér be egy beszéd szűk keretébe elősorolni mindazt, a mire egy képviselő tevékenysége kell, hogy kiterjedjen, s azért még csak azt említem fel, hogy mindezenek felül a választó-kerületnek, a sors csapása által oly mélyen sújtott Eperjes városának, Sárosmegyének jogosult és közérdekekkel ellentétben ne álló érdekeit előmozdítani, a mit a multban kötelességemnek tartottam, úgy kötelességemnek tartandom a jövőben is.

Politikai végczélem: előbbre vinni a magyar államot a fejlődés, a magyar nemzetet a politikai szabadság, a közművelődés és a közvagyonosodás terén, s minthogy ezen nagy czélok a mérsékelt ellenzék politikája által megvalósíthatóknak tartom, tartozom a párthoz és követem a párt fényes tehetőségű és lánglelkű vezérének ifj. Apponyi Albertet.

Tartozom e párthoz és követem a párt fényes tehetőségű és lánglelkű vezérének ifj. Apponyi Albertet.

Képviselői minőségemben egy parancsot ösmerem a multban, e parancsossal soha sem alkudtam és nem fogok alkudni a jövőben sem, a parancs: követni minden kérdésben, minden érdektől függetlenül és önzetlenül meggyőződésemet.

Ezekben előadtam, t. választók, dióhéjba szorítva politikai irányomat. — Tudom, hogy előadásom hézagoss, tudom, hogy hazánk jelenlegi helyzetében sokat lehetne, sőt talán kellene is mondanom, de tartóztatottól egyrészt egyéni gyarlóságom érzete, az ékes-szólás hiánya, másrészt pedig a tekintet városunknak mindnyájunk által érzett szerencsétlenségére, mely parancsolja azt, hogy türelmükkel vissza ne éljék.

Fogadják hát szives türelmük és szives figyelmükért hálás köszönetemet és legyenek meggyőződve, hogy részesüljek bár azon szerencsében ezen diszes kerületet képviselhetni, vagy sem, rokonszenvem, tisztelem és ragaszkodásom ezen kerület iránt, melyhez fiatal kori legszebb emlékeim fűződnek, keblemben mindig változatlan leend.

Isten áldja meg e hont, Isten áldja ezen kerület polgárait!

(Hosszantartó lelkes éljenzés.)